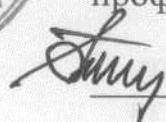

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради НУОЗ
України імені П. Л. Шупика
Протокол від 21.12.2022 № 10
Заступник голови вченої ради
чл.-кор. НАМН України
професор

 Олександр ТОЛСТАНОВ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
у сфері післядипломної освіти
(підготовка в інтернатурі)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Вид освітньої діяльності: сфера післядипломної освіти – підготовка в інтернатурі

Професійна кваліфікація: лікар-спеціаліст «Внутрішні хвороби»

ПЕРЕДМОВА

Ця освітня програма розроблена на основі передового світового досвіду і сучасних тенденцій підготовки лікарів інтернів.

Освітня програма ґрунтується на положеннях Конституції України, законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійний розвиток працівників», Наказу МОЗ України від 14 липня 2022 року № 1219, Наказу МОЗ України №1254 від 22 червня 2021 року «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703; Наказу МОЗ України від 16.03.2022 р. № 493 «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254», Наказу МОЗ України №805 від 13 травня 2022 року «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254», Довідника кваліфікаційних характеристик професій. Випуск 78 «Охорона здоров'я»; Статуту НУОЗ України імені П. Л. Шупика та інших локальних нормативних документів, що регламентують підвищення кваліфікації та підготовку фахівців галузі знань «Охорона здоров'я» на післядипломному етапі.

Програмні результати навчання (ПРН) за освітньою програмою у сфері післядипломної освіти (підготовка в інтернатурі) – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти й які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх та практичних компонентів, що передбачають оволодіння компетентностями, визначеними Національною рамкою кваліфікацій (Довідника кваліфікаційних характеристик професій. Випуск 78 «Охорона здоров'я») для лікаря-спеціаліста «Внутрішні хвороби».

Під час навчання за освітньою програмою спеціалізації у сфері післядипломної освіти (підготовка в інтернатурі) слухачі мають усі права і несуть відповідальність за свої дії відповідно до чинного законодавства.

Рецензенти:

Жарінов О.Й. – завідувач кафедри функціональної діагностики Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д.мед.н., професор;

Осьодло Г.В. – завідувач кафедри військової терапії Української військово-медичної академії, д.мед.н., професор, полковник медичної служби.

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ

Швець Наталія Іванівна	завідувач кафедри терапії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д.мед.н., професор
Коваленко Володимир Миколайович	завідувач кафедри терапії та ревматології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д.мед.н., академік НАМН України, професор
Дорофєєв Андрій Едуардович	завідувач кафедри терапії і геріатрії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д.мед.н., професор
Бенца Тетяна Михайлівна	професор кафедри терапії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д.мед.н., професор
Пастухова Оксана Анатоліївна	доцент кафедри терапії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к.мед.н., доцент

1. Профіль освітньої програми
Спеціальність «Внутрішні хвороби»
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
Ступінь освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	післядипломна освіта, інтернатура, лікар-спеціаліст «Внутрішні хвороби»
Офіційна назва освітньої програми	Освіта дорослих, післядипломна освіта у сфері охорони здоров'я, спеціалізація (первинна) Спеціальність «Внутрішні хвороби» Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Сертифікат лікаря Загальний обсяг програми за спеціальністю «Внутрішні хвороби» складає 22 місяці, 3960 години, 132 кредити ECTS з яких передбачено: 6 місяців навчання на кафедрі терапії та суміжних кафедрах (1080 годин, 36 кредити ECTS) і 16 місяців стажування на базі стажування (2880 годин, 96 кредити ECTS).
Цикл/рівень	Сфера післядипломної освіти (первинна спеціалізація)
Передумови вступу	Другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина», 228 «Педіатрія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» (розповсюджується на післядипломну підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» кваліфікації «Лікар» за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 12010002 «Педіатрія»). Наказ МОЗ України № 493 від 16.03.2022
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	5 років
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.nuozu.edu.ua/nv/po/internatura/informatsiia-pro-osvitno-naukovi-prohramy-ta-navchalno-metodychne-zabezpechennia
2 – Мета освітньої програми	
Метою програми є якісна теоретична та практична підготовка лікарів - інтернів відповідно до вимог системи якості підготовки кадрів для сфери охорони здоров'я до атестації з метою присвоєння звання «Лікар - спеціаліст» за спеціальністю «Внутрішні хвороби», формування здатності застосовувати набуті знання, вміння та практичні навички у подальшій самостійній професійній діяльності.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань: Охорона здоров'я Спеціальність 222 Медицина Спеціалізація «Внутрішні хвороби» Об'єктами вивчення є: профілактика, діагностика та лікування внутрішніх хвороб. Цілі навчання: спрямовані на здобуття знань, навичок та вмінь,

	<p>достатніх для впровадження у практичну медицину та інші сфери життя; розвиток здатності до безперервного розвитку та самовдосконалення.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: концепції, принципи і теорії профілактики, діагностики та лікування внутрішніх хвороб на індивідуальному, родинному та популяційному рівнях.</p> <p>Методи, методики та технології: комунікативні та професійні компетентності щодо анамнестичних, клінічних, лабораторних, інструментальних методів провадження діагностичного процесу, визначення провідних симптомів та синдромів, визначення попереднього та клінічного діагнозу; технології діагностики, лікування та профілактики захворювань, управління та організації роботи в галузі охорони здоров'я</p> <p>Інструменти та обладнання: пристрої, прилади та обладнання для клінічної, функціональної та інструментальної діагностики, необхідні для навчання в інтернатурі.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітня, прикладна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Освітня програма спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців, які володіють сучасними знаннями і необхідними практичними навичками та спроможні розпочати професійну діяльність у закладах охорони здоров'я, міжнародних проектах чи урядових структурах охорони здоров'я. Відповідає вимогам роботодавців у сфері охорони здоров'я «Внутрішні хвороби»</p> <p>Ключові слова: внутрішні хвороби, компетентність, практичні навички, програмні результати, медицина, лікар, вища освіта</p>
Особливості програми	<p>Навчальний план і програма інтернатури призначені для підготовки випускників закладів вищої освіти, що готують фахівців у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Внутрішні хвороби». Допуск до навчання в інтернатурі за спеціальністю «Внутрішні хвороби» здійснюється після одержання особою базової медичної освіти, в результаті якої було набуто базові медичні знання на основі рейтингового розподілу. Навчання включає в себе теоретичну і практичну підготовку в університеті а також у медичному закладі, схваленому для цієї мети компетентними інстанціями або органами в якості бази проходження інтернатури. Додаток 2 Наказу МОЗ України від 14.07.2022 р. № 1219</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Професійна робота за ДК 003:2010</p> <p>2221.2/20481 Лікар-терапевт</p> <p>2221.2 /- Лікар-терапевт дільничний</p> <p>2221.2 /20484 Лікар-терапевт підлітковий</p> <p>2221.2/20490 Лікар-терапевт цехової лікарської дільниці</p>
Подальше навчання	<p>Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.</p> <p>Здобуття додаткових кваліфікацій та лікарських спеціалізацій (вторинних) в системі освіти дорослих.</p>

	Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Особистісноцентроване, особистісно орієнтоване навчання, компетентнісний підхід; активні та інтерактивні методи навчання, самонавчання; сучасні освітні технології; проблемна, інформаційно-комунікаційна, тренінгові тощо.
Оцінювання	<p>Для визначення початкового рівня знань і практичних навиків на початку першого року навчання на кафедрі проводиться базовий контроль знань, який складається з двох етапів. Перший етап – перевірка рівня оволодіння практичними навиками, який проводиться у відділенні біля ліжка хворого із заповненням відповідних атестаційних листків, другий етап – тестовий контроль, який проводиться у вигляді вирішення тестових завдань чи у вигляді комп'ютерного контролю. Результати базового контролю враховуються при складанні індивідуального плану підготовки в інтернатурі. Викладання кожного розділу дисциплін закінчується перевіркою засвоєння практичних навичок з даної дисципліни.</p> <p>При завершенні очної частини першого року навчання в інтернатурі на кафедрі вищого закладу освіти проводиться підсумковий контроль, що включає в себе тестовий контроль рівня знань та умінь, перевірку професійної практичної підготовки лікаря-інтерна, співбесіду. Практична частина підсумкового контролю знань лікарями інтернами може розпочинатись заздалегідь, шляхом їх участі в клінічних, інструментальних, санітарно-епідеміологічних обстеженнях, виробничих процесах тощо у присутності викладача. Лікарі-інтерни, які не атестовані за результатами підсумкового контролю або не з'явилися на нього без поважних причин, зобов'язані пройти підсумковий контроль у терміни, погоджені з деканатом (відділом) інтернатури, але не пізніше двох місяців від початку нового навчального року. Повторне нескладання підсумкового контролю кваліфікується як невиконання навчального плану. На перших заняттях другої частини очного циклу розглядаються стан виконання індивідуального навчального плану інтерна, дискусійні та проблемні питання, що виникли під час проходження інтернатури на базах стажування. По закінченні терміну підготовки в інтернатурі лікарі-інтерни підлягають атестації для визначення знань і практичних навиків з присвоєнням звання лікаря-спеціаліста із спеціальності «Внутрішні хвороби».</p> <p>За період навчання в інтернатурі лікар-інтерн повинен скласти ліцензований іспит «Крок-3», який є обов'язковою частиною державної атестації для присвоєння кваліфікації лікаря-спеціаліста, базується на освітньої програми підготовки спеціаліста за спеціальність «Внутрішні хвороби» в інтернатурі, що визначено відповідними регламентуючими документами.</p> <p>Атестація лікарів-інтернів включає в себе: контроль знань та умінь за комп'ютерними тестуючими програмами, оцінювання практичної підготовки – у формі іспиту з оволодіння практичними навичками, співбесіду за спеціальністю для лікаря-</p>

	<p>інтерна, яка є формою підсумкової оцінки рівня засвоєння навчальної програми інтернатури.</p> <p>Комп'ютерний контроль знань та вмінь проводиться в комп'ютерному класі вищого закладу освіти за тестовими комп'ютерними програмами, затвердженими Міністерством охорони здоров'я України, в присутності членів державної атестаційної комісії.</p> <p>При проведенні оцінки володіння практичними навичками лікарі-інтерни підлягають обов'язковому контролю вміння провести обстеження хворого, тлумачити результати допоміжних досліджень, провести диференційний діагноз, виставити клінічний діагноз, призначити лікування конкретному хворому, надати невідкладну допомогу (включаючи проведення серцево-легеневої реанімації на тренажері), вирішити питання експертизи працездатності.</p> <p>Співбесіда як форма підсумкової оцінки рівня засвоєння навчальної програми інтернатури проводиться з кожним лікарем-інтерном. За результатами співбесіди з урахуванням оцінок попередніх етапів приймається рішення про рівень підготовки лікаря-інтерна і присвоєння йому звання лікаря-спеціаліста.</p> <p>Проведення атестації та підведення її підсумків регламентуються відповідними директивними документами.</p>
<p>Академічні права особи, що навчається</p>	<p>Лікарі-інтерни мають право:</p> <ul style="list-style-type: none"> • користуватися лабораторіями, кабінетами, аудиторіями, читальними залами, бібліотеками та іншими навчальними і допоміжними підрозділами бази стажування лікарів-інтернів та закладу вищої освіти, що здійснює підготовку лікарів-інтернів, в якому вони навчаються в інтернатурі; • брати участь у виробничих нарадах кафедр в частині обговорення питань удосконалення освітнього процесу та інших питань, пов'язаних з навчанням, лікарів-інтернів; • здійснювати діяльність з відповідної спеціальності з прогресивним рівнем складності під час проходження програми інтернатури; • ініціювати зміну бази лікарів-інтернів у порядку, визначеному пунктом 2 розділу VII цього Положення, у разі ненадання базою стажування обсягу роботи відповідно до програми підготовки в інтернатурі з певної спеціальності. • брати участь у науково-практичних конференціях, та інших навчальних заходах, які за тематикою відповідають програмі навчання в інтернатурі.
<p>6 – Програмні компетентності</p>	
<p>Інтегральна компетентність (ІК)</p>	<p>Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі внутрішньої медицини застосовуючи теоретичні знання, практичні навички та вміння з метою надання в фахової, високоякісної медичної допомоги за спеціальністю «Внутрішні хвороби»</p>
<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК 01. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці.</p> <p>ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та</p>

	<p>у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.</p> <p>ЗК 03. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.</p> <p>ЗК 04. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами.</p> <p>ЗК 05. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою.</p> <p>ЗК 06. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці.</p> <p>ЗК 07. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка).</p> <p>ЗК 08. Здатність до адаптації, дії в новій ситуації, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 09. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво-важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.).</p> <p>ЗК 010. Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.</p> <p>ЗК 11. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.</p> <p>ЗК 12. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.</p> <p>ЗК 13. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, заключний, супутній діагноз, невідкладні стани.</p> <p>ЗК 14. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної та невідкладної медичної допомоги за міжнародними протоколами.</p> <p>ЗК 15. Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.</p>
<p>Фахові компетентності (ФК)</p>	<p>ФК 01. Керуватися чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність лікарів та закладів охорони здоров'я.</p> <p>ФК 02. Знати організацію системи терапевтичної допомоги населенню, швидкої і невідкладної допомоги.</p> <p>ФК 03. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування внутрішніх захворювань та їх ускладнень, у тому числі знати особливості перебігу цих недуг у період вагітності, пери менопаузи та у пацієнтів старших вікових категорій.</p> <p>ФК 04. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб органів дихання та професійних хвороб.</p> <p>ФК 05. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб серцево-судинної системи та їх ускладнень.</p> <p>ФК 06. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб органів травлення та їх ускладнень.</p> <p>ФК 07. Вміння проводити профілактику, діагностику та</p>

	<p>лікування хвороб нирок та їх ускладнень .</p> <p>ФК 08. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб органів кровотворення та їх ускладнень.</p> <p>ФК 09. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб ендокринної системи та обміну речовин, а також їх ускладнень.</p> <p>ФК 10. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування алергічних захворювань та їх ускладнень.</p> <p>ФК 11. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування системних захворювань сполучної тканини та їх ускладнень.</p> <p>ФК 12. Вміння надавати невідкладну медичну допомогу та здійснювати інтенсивну терапію при невідкладних станах та загостреннях терапевтичних захворювань.</p> <p>ФК 13. Здійснювати нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів.</p> <p>ФК 14. Застосовувати сучасні немедикаментозні методи лікування та реабілітації хворих терапевтичного профілю</p> <p>ФК 15. Знати та аналізувати показники захворюваності, тимчасової непрацездатності, інвалідності, смертності у хворих терапевтичного профілю та шляхи їх зниження.</p> <p>ФК 16. Знати організацію роботи лікарсько-консультативної та медико-соціальної експертних комісій.</p> <p>ФК 17. Спроможність брати участь у різних формах науково-практичної комунікації (клінічні та клініко-патологоанатомічні конференції, круглі столи, дискусії) у сфері внутрішньої медицини та охорони здоров'я загалом.</p> <p>ФК 18. Планувати роботу лікаря-терапевта та здійснювати аналіз її результатів.</p> <p>ФК 19. Керувати роботою середнього медичного персоналу.</p> <p>ФК 20. Вести медичну документацію</p> <p>ФК 21. Забезпечення дотримання правил безпеки на робочому місці, збереження документації та носіїв діагностичних зображень.</p>
7 – Програмні результати	
	<p>ПРН 1. Володіти фаховими знаннями, вміннями, навичками при виконанні практичної діяльності в галузі внутрішньої медицини.</p> <p>ПРН 2. Здатність демонструвати високий ступінь самостійності, відповідальності при веденні хворих терапевтичного профілю.</p> <p>ПРН 3 Вміти визначити і правильно розставити пріоритети проблем, які необхідно вирішити під час роботи з пацієнтами терапевтичного профілю.</p> <p>ПРН 4 Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.</p> <p>ПРН 5. Вміти генерувати нові ідеї чи процеси у передових контекстах професійної діяльності.</p> <p>ПРН 6. Пояснювати принципи, специфічність та адекватність методів дослідження, інформативність отриманих результатів.</p> <p>ПРН 7. Впроваджувати результати наукових досліджень у</p>

	<p>медичну терапевтичну практику.</p> <p>ПРН 8. Доповідати, вести дискусію на клінічних та патолого-анатомічних конференціях на високому професійному рівні.</p> <p>ПРН 9. Демонструвати безперервний саморозвиток та самовдосконалення інтелектуального, професійного та загальнокультурного рівня, самореалізацію.</p> <p>ПРН 10. Організувати лікувальний процес, оцінювати його ефективність, рекомендувати шляхи вдосконалення.</p> <p>ПРН 11. Мати навички міжособистісних взаємодій у медичному середовищі, організувати роботу колективу, формуючи чіткі правила комунікації всередині та сприятливий мікроклімат для конструктивної взаємодії учасників.</p> <p>ПРН 12. Ефективно спілкуватися, ділитися інформацією за допомогою електронних медичних карт або інших цифрових технологій.</p> <p>ПРН 13. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, їх родичами, колегами по роботі.</p> <p>ПРН 14. Дотримуватися професійної доброчесності, нести відповідальність за результати лікування, профілактики, реабілітації.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Кадрове забезпечення освітнього процесу відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладу освіти у сфері вищої освіти. Викладання навчальних дисциплін здійснюється науково-педагогічними працівниками з науковим ступенем за профілем спеціальності.
Матеріально-технічне забезпечення	Реалізація освітньої програми у повному обсязі забезпечується матеріально-технічним забезпеченням, що відповідає вимогам щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти та створює умови для набуття інтернами спеціальних компетентностей: навчальні корпуси; навчальні та навчально-наукові лабораторії; симуляційні центри; комп'ютерні класи; гуртожитки; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; мультимедійне обладнання; спортивний зал, спортивні майданчики. Площі приміщень, що використовуються в освітньому процесі, відповідають санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки. Клінічні бази для практичної підготовки з спеціалізованими лабораторіями, сучасним обладнанням для діагностики, лікування та профілактики захворювань. З усіма клінічними базами укладені довгострокові угоди.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний веб-сайт НУОЗ України імені П. Л. Шупика: https://www.nuozu.edu.ua/ .
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Не передбачено
Міжнародна кредитна мобільність	Не передбачено
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не проводиться. Можливе за умови володіння українською мовою іноземними здобувачами.

2. Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Орієнтовний перелік освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП)

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість годин / кредитів ЄКТС
<u>ОП Внутрішні хвороби</u>		
ОК1	Організація терапевтичної допомоги населенню	26,4/0,9
ОК2	Хвороби органів дихання та професійні хвороби	144,4/4,8
ОК3	Хвороби серцево-судинної системи	186,4/6,2
ОК4	Ревматичні хвороби	84,4/2,8
ОК5	Хвороби органів травлення	138/9,6
ОК6	Хвороби нирок	80/2,6
ОК7	Клінічна алергологія	54/1,8
ОК8	Хвороби органів кровотворення	84/2,8
ОК9	Хвороби ендокринної системи та обміну речовин	80/2,6
ОК10	Інтенсивна терапія. Невідкладні стани	80,4/2,7
ОК11	Немедикаментозні методи лікування. Побічна дія ліків	32/1,1
ОК12	Медицина надзвичайних ситуацій	18 / 0,6
ОК13	Інфекційні хвороби. Вірусні гепатити. СНІД	12 / 0,4
ОК14	Паліативна допомога	18 / 0,6

Орієнтовний перелік практичних компонентів (ПК) освітньої програми (ОП)

Код практичної компоненти	Практичний компонент освітньої програми
<u>ОП Внутрішні хвороби</u>	
ПК1	Застосовувати чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я у практичній діяльності лікаря, основні директивні документи, що визначають діяльність органів та установ охорони здоров'я
ПК2	Використовувати основи медичного права у практичній діяльності лікаря-терапевта
ПК3	Застосовувати правила оформлення медичної документації
ПК4	Знати принципи організації стаціонарної, амбулаторної, невідкладної медичної допомоги в клініці внутрішніх захворювань
ПК5	Дотримуватись принципів доказовості у внутрішній медицині
ПК6	Знати та виконувати правила експертизи тимчасової та постійної втрати працездатності
ПК7	Знати основи статистичної звітності захворювань внутрішніх органів
ПК8	Використовувати сучасну класифікацію внутрішніх хвороб, встановлювати клінічний діагноз та складати план етапного спостереження пацієнта
ПК9	Визначати необхідність спеціальних методів дослідження: лабораторних

	(аналіз крові, аналіз сечі), інструментальних, рентгенологічних. Оцінювати результати обстеження, проводити диференційну діагностику захворювань і встановлювати діагноз
ПК10	Застосовувати комплексне лікування хворих з патологією внутрішніх органів, користуючись спеціальними методами досліджень, складати план лікування та спостереження урологічних хворих відповідно до діючих стандартів та/або протоколів
ПК11	Використовувати алгоритми надання допомоги за умови розвитку невідкладних станів, проводити інтенсивну терапію та реанімаційні заходи, виконувати спеціальні заходи при надзвичайних ситуаціях
ПК12	Брати участь у моніторингу здоров'я, сприяти поширенню медичних знань серед населення
ПК13	Керувати роботою середнього медичного персоналу
ПК14	Дотримуватись принципів медичної деонтології
ПК15	Використовувати сучасну фахову літературу та методи її узагальнення, постійно удосконалювати свій професійний рівень
ПК16	Вміти: застосовувати основні принципи лікувально-евакуаторного забезпечення військ і населення під час надзвичайних ситуацій; застосовувати знання з принципів сучасної військової токсикології; застосовувати принципи психологічної і фізичної реабілітації; визначати ризик та об'єм при радіаційних ураженнях; визначити стан та об'єм ураження при та променевій хворобі, надавати медичну допомогу; застосовувати різні види та визначити обсяг медичної допомоги при пораненнях та ураженнях різної локалізації
ПК17	Вміти: надавати спеціалізовану медичну допомогу хворим, зокрема швидко і невідкладну; застосовувати сучасні методи дослідження, специфічної діагностики, лікування, керуючись принципами доказової медицини; здійснювати нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів; проводити протиепідемічні та профілактичні заходи під час лікування хворих; працювати в тісному контакті з лікарями інших спеціальностей та санітарно-епідеміологічною службою
ПК18	Вміти: проводити скринінгову оцінку скарг і анамнезу пацієнта з патологією органів дихання та тривалим субфебрилітетом або підозрою на туберкульоз; проводити фізикальне обстеження пацієнтів із хворобами органів дихання; обґрунтувати та призначити необхідний об'єм лабораторних й інструментальних обстежень у пацієнта з туберкульозом; провести диференційну діагностику туберкульозу, інших хвороб органів дихання та професійних хвороб; сформулювати клінічний діагноз; оцінити результати рентгенологічних методів дослідження (рентгенографія, КТ та МРТ) при туберкульозі; визначити показання до призначення протитуберкульозних препаратів; скласти схеми базисної терапії при туберкульозі; визначити показання до госпіталізації хворих із туберкульозом, організувати її.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Внутрішні хвороби»
на кафедрі терапії (очна частина інтернатури).

Тривалість навчання – 6 місяців, 1080 годин, 36 кредити ECTS.

Код	Назва курсу	Тривалість навчання, години/кредити ECTS					
		1-й рік		2-й рік		Разом	
		годин и	кредити ECTS	Години	кредити ECTS	годин и	кредити ECTS
1. Внутрішні хвороби							
01	Організація терапевтичної допомоги населенню	12	0,4	-	-	12	0,4
02	Хвороби органів дихання та професійні хвороби	130	4,4	-	-	130	4,4
03	Хвороби серцево-судинної системи	172	5,7	-	-	172	5,7
04	Ревматичні захворювання	70	2,3	-	-	70	2,3
05	Хвороби органів травлення	-	-	126	4,2	126	4,2
06	Хвороби нирок	-	-	68	2,3	68	2,3
07	Клінічна алергологія	-	-	42	1,4	42	1,4
08	Хвороби органів кровотворення	-	-	72	2,4	72	2,4
09	Хвороби ендокринної системи та обміну речовин	-	-	68	2,3	68	2,3
10	Інтенсивна терапія. Невідкладні стани	66	2,2	-	-	66	2,2
11	Немедикаментозні методи лікування. Побічна дія ліків.	-	-	20	0,6	20	0,6
2. Суміжні дисципліни							
12	Медицина надзвичайних ситуацій	-	-	18	0,6	18	0,6
13	Інфекційні хвороби. Вірусні гепатити, СНІД. Особливо небезпечні інфекції. Імунопрофілактика	-	-	12	0,4	12	0,4

3. Додаткові програми							
1	Паліативна допомога	-	-	18	0,6	18	0,6
	Базовий контроль знань	6	0,2	-	-	6	0,2
	Підсумковий піврічний контроль знань	12	0,4	-	-	12	0,4
	Ліцензований іспит «Крок-3»	-	-	6	0,2	6	0,2
	Державна атестація	-	-	18	0,6	18	0,6
	самостійна робота	72	2,4	72	2,4	144	4,8
	Разом	540	18	540	18	1080	36

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю

«Внутрішні хвороби» на кафедрі терапії

(очна частина інтернатури, 1-й рік навчання).

Тривалість навчання – 3 місяці (вересень - листопад, 540 годин).

код	Назва курсу	Кількість годин					само-стійна робота
		аудиторних					
		лекції	практичні заняття	семінари	Разом		
1. Внутрішні хвороби							
01	Організація терапевтичної допомоги населенню	2	6	4	12	14.4	
02	Хвороби органів дихання та професійні хвороби	8	84	38	130	14.4	
03	Хвороби серцево-судинної системи	12	102	58	172	14.4	
04	Ревматичні захворювання	6	44	20	70	14.4	
10	Інтенсивна терапія. Невідкладні стани	6	40	20	66	14.4	
2. Додаткові програми							
	Базовий контроль знань	-	-	-	6	-	
	Підсумковий піврічний контроль знань	-	-	-	12	-	
Разом: 540 години / 18 кредити ECTS		34	276	140	468	72	

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю
«Внутрішні хвороби»

на кафедрі терапії і суміжних кафедрах
(очна частина інтернатури, 2-й рік навчання).

Тривалість навчання – 3 місяці (квітень - червень, 540 годин).

код	Назва курсу	Кількість годин				
		аудиторних				само стійн а рабо та
		лекції	практичні заняття	семінари	Разом	
1. Внутрішні хвороби						
05	Хвороби органів травлення	10	80	36	126	12
06	Хвороби нирок	6	46	16	68	12
07	Клінічна алергологія	2	30	10	42	12
08	Хвороби органів кровотворення	4	54	14	72	12
09	Хвороби ендокринної системи та обміну речовин	4	50	14	68	12
11	Немедикаментозні методи лікування. Побічна дія ліків	4	8	8	20	12
2. Суміжні дисципліни						
12	Медицина надзвичайних ситуацій	4	-	14	18	-
13	Інфекційні хвороби. Вірусні гепатити, СНІД. Особливо небезпечні інфекції. Імунопрофілактика.	4	-	8	12	-
3. Додаткові програми						
1	Паліативна допомога	4	8	6	18	-
	Ліцензований іспит «Крок-3»	-	-	-	6	-
	Державна атестація	-	-	-	18	-
Разом: 540 години / 18 кредити ECTS		42	276	126	468	72

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

(практична підготовка лікарів-інтернів на базі стажування)

Практична лікарська діяльність лікарів-інтернів за спеціальністю «Внутрішні хвороби» на базі стажування (заочна частина інтернатури) включає загальну базу та стаціонарну службу внутрішніх хвороб

Тривалість 16 місяців (2880 годин, 96 кредити ECTS).

1-ий рік навчання – 8 місяців (1440 годин, 48 кредити ECTS)

2-ий рік навчання – 8 місяців (1440 годин, 48 кредити ECTS)

код	Назва курсу навчальної програми	1 рік навчання		2 рік навчання	
		години	кредити ECTS	години	кредити ECTS
01	Організація терапевтичної допомоги населенню	12	0,4	6	0,2
02	Хвороби органів дихання та професійні хвороби	108	3,6	312	10,4
03	Хвороби серцево-судинної системи	144	4,8	312	10,4
04	Ревматичні захворювання	36	1,2	36	1,2
05	Хвороби органів травлення	144	4,8	312	10,4
06	Хвороби нирок	30	1	36	1,2
07	Клінічна алергологія	-	-	36	1,2
08	Хвороби органів кровотворення	-	-	36	1,2
09	Хвороби ендокринної системи та обміну речовин	36	1,2	108	3,6
10	Інтенсивна терапія	312	10,4	-	-
10	Невідкладні стани	312	10,4	-	-
13	Інфекційні хвороби. Вірусні гепатити. СНІД.	36	1,2		
14	Фтизіатрія	36	1,2	-	-
	Онкологічні захворювання	36	1,2	54	1,8
	Проміжна атестація	6	0,2	-	-
	Самостійна робота	192	6,4	192	6,4
	Всього	1440	48	1440	48

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Курс (блок) 01	Організація терапевтичної допомоги населенню		
Навчальна мета	Навчити лікарів-інтернів системи організації охорони здоров'я в Україні, законодавчих актів в галузі охорони здоров'я, нормативних документів МОЗ України та інших центральних органів виконавчої влади, що стосуються охорони здоров'я, вміння їх застосування на практиці		
	Знання	Уміння	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знати основи законодавства про охорону здоров'я в Україні. 2. Знати основні директивні документи, що визначають діяльність органів та установ охорони здоров'я. 3. Знати основи медичного права. 4. Знати загальні питання організації медичної допомоги населенню України. 5. Знати принципи роботи медичних закладів. 6. Знати принципи організації стаціонарної, амбулаторної, невідкладної медичної допомоги в клініці внутрішніх захворювань. 7. Знати правила оформлення медичної документації. 8. Знати основи статистичної звітності захворювань внутрішніх органів . 9. Знати основи реабілітації пацієнтів терапевтичного профілю, профілактичні та реабілітаційні державні програми. 10. Знати експертизу тимчасової та постійної втрати працездатності. 11. Знати стандарти діагностики і лікування в клініці внутрішніх захворювань. 12. Знати принципи доказовості у внутрішній медицині. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти оформити медичну документацію згідно законодавства з охорони здоров'я України. 2. Вміти визначити клінічний та трудовий прогноз пацієнта терапевтичного профілю, ступінь непрацездатності, дати рекомендації щодо працевлаштування. 3. Вміти аналізувати результати надання невідкладної, стаціонарної та амбулаторної допомоги пацієнту терапевтичного профілю. 4. Вміти організувати наступність у лікувальному процесі пацієнтів терапевтичного профілю. 5. Вміти визначати та дотримуватись функціональних обов'язків лікаря - терапевта. 6. Вміти оцінити дані статистичної звітності. 7. Вміти застосовувати принципи доказової медицини в клініці внутрішніх захворювань. 	
Практичні навички/компетентності			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних

			процедур (за можливості визначення)
1	Оформлення медичної документації	D	
2	Визначення ступеня втрати працездатності	A	
3	Дотримання функціональних обов'язків лікаря-терапевта	A	
4	Аналіз та оцінка роботи лікаря терапевта	A	
Курс (блок) 02		Хвороби органів дихання та професійні хвороби	
Навчальна мета		Розуміти основні принципи діагностики та лікування захворювань органів дихання і професійних хвороб згідно сучасних рекомендацій	
Знання		Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> Знати методи фізикального обстеження хворих з патологією органів дихання, методи рентгенологічної, функціональної та лабораторної діагностики при патології органів дихання. Знати етіологію, патогенез епідеміологію гострих респіраторних захворювань (ГРЗ), їх клініко-діагностичні ознаки, методи лікування і профілактики ГРЗ. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики хронічного обструктивного захворювання легень. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики пневмоній. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики раку легень. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, 		<ol style="list-style-type: none"> Вміти проводити скринінгову оцінку скарг і анамнезу пацієнта з патологією органів дихання та професійними хворобами. Вміти проводити фізикальне обстеження пацієнтів із хворобами органів дихання та професійними хворобами. Вміти обґрунтувати та призначити необхідний об'єм лабораторних й інструментальних обстежень при різних видах патології органів дихання та професійної патології. Вміти провести диференційну діагностику хвороб органів дихання та професійних хвороб. Сформулювати клінічний діагноз при патології органів дихання і професійній патології. Вміти оцінити результати рентгенологічних методів дослідження (рентгенографія, КТ та МРТ) при патології органів дихання. Вміти проводити інтерпретацію даних пікфлоуметрії, спірографії, пневмотахометрії. Вміти оцінити результати ультразвукових методів дослідження при патології органів дихання. 	

<p>лікування, реабілітації та профілактики захворювань плеври (плеврити, пневмоторакс).</p> <p>7. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики нагнійних захворювань легень і плеври (абсцес легень, гангрена легень, бронхоектатична хвороба, емпієма плеври).</p> <p>8. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики інтерстиційних захворювань легень (у т.ч. ідіопатичного легеневого фіброзу).</p> <p>9. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики саркоїдозу органів дихання.</p> <p>10. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики паразитарних та грибкових захворювань легень.</p> <p>11. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики при синдромі обструктивного апное уві сні.</p> <p>12. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, та профілактики кровохаркання і легеневої кровотечі.</p> <p>13. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики муковісцидозу.</p>	<p>9. Вміти оцінити результати ендоскопічних методів дослідження при патології органів дихання.</p> <p>10. Вміти проводити інтерпретацію результатів лабораторних досліджень при захворюваннях органів дихання.</p> <p>11. Вміти визначити показання до призначення антибактеріальних препаратів при патології органів дихання.</p> <p>12. Вміти скласти схеми базисної терапії при хронічній неспецифічній легеневій патології.</p> <p>13. Вміти проводити плевральну пункцію.</p> <p>14. Вміти проводити серцево-легенево-церебральну реанімацію згідно міжнародних стандартів</p> <p>15. Вміти визначити показання до госпіталізації хворих із патологією органів дихання та професійними захворюваннями, організувати її .</p> <p>16. Вміти провести експертизу непрацездатності хворому з патології органів дихання і професійними захворюваннями</p>
--	--

<p>14. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики дихальної недостатності.</p> <p>15. Знати особливості перебігу і лікування захворювань органів дихання у вагітних, хворих похилого та старечого віку.</p> <p>16. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики професійних легневих захворювань (пневмоконіозів, пилових бронхітів, екзогенних альвеолітів).</p> <p>17. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики вібраційної хвороби.</p> <p>18. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики хвороб, викликаних переохолодженням.</p>	
---	--

Практичні навички/компетентності			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Оцінка тяжкості стану пацієнта, визначення обсягу та послідовності необхідних медичних заходів та маніпуляцій, надання необхідної допомоги	В	
2	Проведення клінічного обстеження пацієнта (анамнез, фізикальне обстеження, виявлення загальних та специфічних ознак захворювання, проведення диференціальної діагностики)	В	

3	Призначення плану обстеження, визначення об'єму та оцінка результатів лабораторного і інструментального обстеження пацієнта	B	
4	Обґрунтування необхідності спеціальних методів обстеження пацієнта	A	
5	Визначення показів до госпіталізації пацієнта та організація її	A	
6	Встановлення і формулювання клінічного діагнозу, плану і тактики ведення пацієнта, призначення адекватного лікування згідно існуючих клінічних протоколів надання медичної допомоги	B	
7	Оформлення медичної документації згідно законодавства з охорони здоров'я України	B	
8	Визначення клінічного та трудового прогнозу, ступеня непрацездатності, рекомендації щодо працевлаштування	B	
9	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	D	
10	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	C	
11	Інтерпретація рентгенологічного дослідження органів грудної клітки	A	
12	Проведення спірометрії та інтерпретація її результатів	C	
13	Проведення конікотомії	C	
14	Проведення трахеотомії	B	
15	Проведення торакоцентезу	C	
16	Проведення серцево-легенево-церебральної реанімації згідно міжнародних стандартів	D	

Курс (блок) 03	Хвороби серцево-судинної системи		
Навчальна мета	Розуміти основні принципи діагностики та лікування серцево-судинних захворювань згідно сучасних рекомендацій		
Знання	Уміння		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Методи обстеження при серцево-судинній патології. Значення лабораторних та інструментальних методів обстеження в діагностиці захворювань. 2. Знати основи електрокардіографії, методика проведення, основні електрокардіографічні синдроми при захворюваннях серцево-судинної 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти провести фізикальне, лабораторне та інструментальне обстеження хворих на серцево-судинні захворювання. 2. Вміти проводити ЕКГ-діагностику. 3. Вміти надати допомогу при гіпертензивному кризі. 4. Вміти диференційовано 		

<p>системи, їх значення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Знати особливості діагностики та лікування артеріальних гіпертензій. 4. Знати діагностичні критерії гіпертензивних кризів. 5. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики тромбоемболії легеневої артерії. 6. Знати клінічну фармакологію антигіпертензивних засобів. 7. Знати особливості діагностики атеросклерозу. 8. Знати клінічну фармакологію гіполіпідемічних препаратів. 9. Знати особливості діагностики та перебігу хронічних коронарних синдромів (стабільної ішемічної хвороби серця). 10. Знати особливості діагностики та перебігу гострих коронарних синдромів, тактику ведення таких хворих на догоспітальному та стаціонарному етапах. 11. Знати інтенсивну терапію і реанімацію при захворюваннях серця; при зупинці кровообігу та дихання; тактику при раптовій серцевій смерті. 12. Знати клінічну фармакологію засобів, що використовуються при лікуванні хворих на ішемічну хворобу серця. 13. Знати особливості діагностики та лікування хронічної ревматичної хвороби серця. 14. Знати особливості ведення і реабілітації хворих після кардіохірургічних втручань. 15. Знати діагностичні критерії та методи лікування соматоформної вегетативної дисфункції. 16. Знати діагностичні критерії та методи лікування запальних 	<p>призначати лікувальні стратегії при артеріальній гіпертензії .</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Вміти диференційовано призначати лікувальні стратегії різних видах дисліпідемій. 6. Вміти надати допомогу хворим із гострим коронарним синдромом на первинній ланці медичної допомоги. 7. Вміти проводити реанімаційні заходи (елементи BLS, ACLS). 8. Вміти проводити диференційну діагностику кардіоміопатій. 9. Володіти базовими вміннями кардіореаблітації. 10. Вміти надати невідкладну допомогу при порушеннях ритму та провідності серця. 11. Вміти надати допомогу хворому на гостру серцеву недостатність. 12. Вміти надати допомогу при гострій судинній недостатності. 13. Вміти проводити диференційну діагностику та лікування хронічних коронарних синдромів, інфекційних ендокардитів, перикардитів, вад серця, хронічної серцевої недостатності.
--	--

захворювань міокарда.

17. Знати діагностичні критерії та методи лікування незапальних кардіоміопатій.
18. Знати діагностичні критерії та методи лікування інфекційного ендокардиту.
19. Знати діагностичні критерії та методи лікування захворювань перикарда.
20. Знати діагностичні критерії та методи лікування клапанної хвороби серця.
21. Знати діагностичні критерії та методи лікування надшлуночкових порушень ритму (фібриляція передсердь, тріпотіння передсердь, пароксизмальні надшлуночкові тахікардії).
22. Знати діагностичні критерії та методи лікування шлуночкових порушень ритму.
23. Знати діагностичні критерії та методи лікування блокад серця.
24. Знати діагностичні критерії та методи лікування хронічної серцевої недостатності.
25. Знати клінічну фармакологію антиаритмічних засобів.
26. Знати діагностичні критерії та тактику при гострій серцевій недостатності.
27. Знати особливості перебігу серцево-судинних захворювань в особливих категоріях: осіб літнього та похилого віку, у вагітних, у жінок у менопаузі.
28. Знати особливості діагностики та лікування гострої судинної недостатності.

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості)

			визначення)
1	Оцінка тяжкості стану пацієнта, визначення обсягу та послідовності необхідних медичних заходів та маніпуляцій, надання необхідної допомоги	B	
2	Проведення клінічного обстеження пацієнта (анамнез, фізикальне обстеження, виявлення загальних та специфічних ознак захворювання, проведення диференціальної діагностики)	B	
3	Призначення плану обстеження, визначення об'єму та оцінка результатів лабораторного і інструментального обстеження пацієнта	B	
4	Обґрунтування необхідності спеціальних методів обстеження пацієнта	A	
5	Визначення показів до госпіталізації пацієнта та її організації	A	
6	Встановлення і формулювання клінічного діагнозу, плану і тактики ведення пацієнта, призначення адекватного лікування згідно існуючих клінічних протоколів надання медичної допомоги	B	
7	Оформлення медичної документації згідно законодавства з охорони здоров'я України	B	
8	Визначення клінічного та трудового прогнозу, ступеня непрацездатності, рекомендації щодо працевлаштування	B	
9	Вимірювання артеріального тиску	D	
10	Реєстрація та аналіз ЕКГ	C	
11	Реєстрація та аналіз холтерівського моніторингу ЕКГ	A	
12	Проведення тредмілтесту	A	
13	Розрахунок гомілково-плечового індексу	C	
14	Проведення серцево-легенево-церебральної реанімації згідно міжнародних стандартів	C	
15	Проведення дефібриляції	D	
16	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	D	
17	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	C	

Курс (блок) 04		Ревматичні хвороби	
Навчальна мета		Розуміти основні принципи діагностики та лікування системних захворювань згідно сучасних рекомендацій.	
Знання		Уміння	
<p>1. Знати методи обстеження хворих на ревматичні захворювання; лабораторну біохімічну, імунологічну діагностику; рентгенологічні та ультразвукові методи дослідження серця і суглобів.</p> <p>2. Знати особливості діагностики та лікування ревматичної лихоманки.</p> <p>3. Знати особливості діагностики та лікування ревматоїдного артрити.</p> <p>4. Знати особливості діагностики та лікування спондилітів, анкілозивного спондиліту, псоріатичного артрити, реактивних поліартритів, хвороби Рейтера.</p> <p>5. Знати особливості діагностики та лікування дрібнокристалічних артропатій, подагри, хондрокальцинозу.</p> <p>6. Знати особливості діагностики та лікування остеоартрити.</p> <p>7. Знати особливості діагностики та лікування системного червоного вовчаку, системних васкулітів, вузликового поліатеріїту.</p> <p>8. Знати особливості діагностики та лікування системної склеродермії, дерматоміозиту (поліоміозиту), паранеопластичних артропатій.</p> <p>9. Знати клінічну фармакологію імуномодулюючих та протизапальних препаратів, хондромодуляторів</p> <p>10. Знати особливості діагностики та лікування в осіб літнього та похилого віку.</p>		<p>1. Вміти інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів обстеження хворих на ревматологічні хвороби.</p> <p>2. Вміти проводити диференційну діагностику артритів.</p> <p>3. Вміти проводити диференційну діагностику гострого болю.</p> <p>4. Вміти надати невідкладну допомогу при гострому болю.</p>	
Практичні навички/компетентності			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за

			МОЖЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ)
1	Оцінка тяжкості стану пацієнта, визначення обсягу та послідовності необхідних медичних заходів та маніпуляцій, надання необхідної допомоги	В	
2	Проведення клінічного обстеження пацієнта (анамнез, фізикальне обстеження, виявлення загальних та специфічних ознак захворювання, проведення диференціальної діагностики)	В	
3	Призначення плану обстеження, визначення об'єму та оцінка результатів лабораторного і інструментального обстеження пацієнта	В	
4	Обґрунтування необхідності спеціальних методів обстеження пацієнта	А	
5	Визначення показів до госпіталізації пацієнта та організація її	А	
6	Встановлення і формулювання клінічного діагнозу, плану і тактики ведення пацієнта, призначення адекватного лікування згідно існуючих клінічних протоколів надання медичної допомоги	В	
7	Оформлення медичної документації згідно законодавства з охорони здоров'я України	В	
8	Визначення клінічного та трудового прогнозу, ступеня непрацездатності, рекомендації щодо працевлаштування	В	
9	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	Д	
10	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	С	
11	Інтерпретація рентгенологічного дослідження суглобів	В	
12	Інтерпретація ультразвукового дослідження суглобів	В	
Курс (блок) 05		Хвороби органів травлення	
Навчальна мета		Розуміти основні принципи діагностики та лікування захворювань органів травлення згідно сучасних рекомендацій.	
Знання		Уміння	
1. Знати методи обстеження та їхню інформативність при захворюваннях органів травлення. 2. Знати основи рентгенологічної, ендоскопічної та ультразвукової		1. Вміти проводити фізикальне, лабораторне та інструментальне обстеження пацієнтів із захворюваннями органів травлення.	

<p>діагностики захворювань органів травлення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Знати методи дослідження мікробіоценозу дигестивного тракту та гелікобактеріозу. 4. Знати особливості діагностики та лікування гострого гастрофажеальної рефлюксної хвороби, ахалазії кардії. 5. Знати особливості діагностики та лікування функціональної шлункової диспепсії, гастритів та дуоденітів. 6. Знати особливості діагностики та лікування виразкової хвороби та хвороб оперованого шлунка. 7. Знати особливості скринінгової діагностики та методи лікування злоякісних пухлин органів травлення. 8. Знати особливості діагностики та лікування хронічного некаменевого холециститу, жовчнокам'яної хвороби. 9. Знати особливості діагностики та лікування жовтяниць та холестазу. 10. Знати особливості діагностики та лікування захворювань печінки (хронічних гепатитів, неалкогольної жирової хвороби печінки, алкогольної хвороби печінки). 11. Знати особливості діагностики та лікування цирозу печінки, його проявів та ускладнень. 12. Знати особливості діагностики та лікування хронічного панкреатиту. 13. Знати особливості діагностики та лікування целіакії. 14. Знати особливості діагностики та лікування синдрому надлишкового бактеріального росту. 15. Знати особливості діагностики та лікування функціональних кишкових захворюваннях, синдромі подразненої кишки. 16. Знати особливості діагностики та лікування запальних захворювань кишок (виразкового коліту і хвороби Крона). 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Вміти інтерпретувати дані лабораторного дослідження при захворюваннях органів травлення. 3. Вміти інтерпретувати дані інструментального дослідження при захворюваннях органів травлення (рентгенологічного, ендоскопічного (езофагогастродуоденофіброскопі, ректороманоскопі, ультрасонографічного). 4. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із захворюваннями стравоходу. 5. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із захворюваннями гастродуоденальної зони. 6. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із захворюваннями гепатобіліарної зони. 7. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із захворюваннями підшлункової залози. 8. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із захворюваннями кишок. 9. Вміти надати допомогу при невідкладних станах при захворюваннях органів травлення. 10. Вміти проводити діагностичний лапароцентез.
--	--

<p>17. Знати особливості діагностики та тактики лікаря у разі синдрому «гострого живота».</p> <p>18. Знати особливості діагностики та тактики лікаря у разі гастроінтестинальної кровотечі та наявності крові у випорожненні.</p> <p>19. Знати особливості діагностики та лікування захворювань органів травлення у вагітних.</p> <p>20. Знати особливості діагностики та лікування захворювань органів травлення у пацієнтів похилого та старечого віку.</p> <p>21. Знати основи фармакотерапії захворювань органів травлення, клінічну фармакологію препаратів, що застосовуються для лікування пацієнтів із захворюваннями органів травлення.</p>	
--	--

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Езофагогастродуоденофіброскопія	A	
2	Ректороманоскопія	A	
3	Ультразвукове дослідження органів черевної порожнини	B	
4	Діагностичний лапароцентез	C	

Курс (блок) 06	Хвороби нирок
Навчальна мета	Розуміти основні принципи діагностики та лікування захворювань нирок згідно сучасних рекомендацій.
Знання	Уміння
<p>1. Знати методи обстеження та їхню інформативність при захворюваннях нирок.</p> <p>2. Знати основи рентгенологічної, та ультразвукової діагностики захворювань нирок.</p> <p>3. Знати особливості діагностики</p>	<p>1. Вміти проводити фізикальне, лабораторне та інструментальне обстеження пацієнтів із захворюваннями нирок.</p> <p>2. Вміти інтерпретувати дані лабораторного дослідження при захворюваннях нирок.</p>

<p>та лікування хронічної хвороби нирок.</p> <p>4. Знати особливості діагностики та лікування гломерулонефриту.</p> <p>5. Знати особливості діагностики та лікування нефротичного синдрому.</p> <p>6. Знати особливості діагностики та лікування хронічного пієлонефриту. Знати особливості діагностики та лікування нефролітіазу.</p> <p>7. Знати особливості діагностики та лікування гострого ураження нирок та хронічної ниркової недостатності.</p> <p>8. Знати принципи інтенсивної терапії захворювань нирок.</p> <p>9. Знати особливості діагностики та тактики лікаря у разі гострої затримки сечі.</p> <p>10. Знати особливості діагностики та лікування захворювань нирок у вагітних (нефропатія вагітних, ниркова еклампсія).</p> <p>11. Знати особливості діагностики та лікування захворювань нирок у пацієнтів похилого та старечого віку.</p> <p>12. Знати основи фармакотерапії захворювань нирок, клінічну фармакологію препаратів, що застосовуються для лікування пацієнтів із захворюваннями нирок.</p>	<p>3. Вміти інтерпретувати дані інструментального дослідження при захворюваннях нирок (рентгенологічного, ультрасонографічного).</p> <p>4. Вміти проводити катетеризацію сечового міхура.</p> <p>5. Вміти надати допомогу при невідкладних станах при захворюваннях нирок.</p> <p>6. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із хронічною хворобою нирок.</p> <p>7. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із гломерулонефритом.</p> <p>8. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із нефротичним синдромом.</p> <p>9. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із пієлонефритом. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із нефролітіазом.</p> <p>10. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієток із нефропатією вагітних та нирковою еклампсією.</p> <p>11. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із гострим ураженням нирок.</p> <p>12. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із хронічною нирковою недостатністю.</p> <p>13. Вміти проводити інтенсивну терапію при захворюваннях нирок.</p>
--	---

Практичні навички/компетентності			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Ультразвукове дослідження нирок	В	
2	Катетеризація сечового міхура	С	
Курс (блок) 07		Клінічна алергологія	
Навчальна мета		Розуміти основні принципи діагностики та лікування алергологічних захворювань згідно сучасних рекомендацій.	
Знання		Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Методи обстеження при алергологічних захворюваннях. Значення лабораторних та інструментальних методів обстеження в діагностиці захворювань. 2. Знати класифікацію алергічних реакцій із врахуванням швидкості їх розвитку, механізмів та типів гіперчутливості. 3. Знати покази і протипокази до проведення алергологічних тестів. 4. Знати методи проведення таких провокаційних тестів, як назальний, кон'юнктивальний, інгаляційний, під'язичний, шкірний. 5. Знати лабораторні методи діагностики алергічних захворювань. 6. Знати епідеміологію, класифікацію, основні клінічні прояви алергічного риніту. 7. Знати симптоматичні та патогенетичні методи лікування алергічного риніту. 8. Знати про екзогенний і ендогенний дерматити, їх клінічні прояви, діагностичні критерії, немедикаментозні та медикаментозні методи лікування. 9. Знати про алергічні та неалергічні і рідкісні форми кропив'янки, її 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти провести фізикальне, лабораторне та інструментальне обстеження хворих з алергологічними захворюваннями. 2. Вміти трактувати результати лабораторних методів діагностики алергічних реакцій. 3. Вміти провести диференційну діагностику алергологічного риніту з іншими його варіантами 4. Вміти провести алергологічне обстеження хворого з підозрою на atopічний дерматит і вибрати найбільш оптимальний об'єм лікування. 5. Вміти оцінити дані анамнезу, об'єктивного обстеження для постановки діагнозу кропив'янки. 6. Вміти провести диференціальну діагностику харчової алергії з іншими захворюваннями, які дають аналогічну клінічну картину. 7. Вміти визначити ступінь важкості анафілактичного шоку. 8. Вміти провести диференціальну діагностику з гострими 	

<p>диференційну діагностику з іншими еритематозними ураженнями шкіри, методи лікування.</p> <p>10. Знати системні та органоспецифічні реакції на харчові продукти, їх диференціальну діагностику з іншими видами небажаних реакцій на їжу.</p> <p>11. Знати основні симптоми, критерії ступеня важкості анафілактичного шоку.</p> <p>12. Знати основні клінічні синдроми медикаментозної хвороби.</p> <p>13. Знати причинно-значимі групи ліків, здатні викликати ті чи інші прояви медикаментозної алергії.</p> <p>14. Знати основні групи алергенів, здатні викликати гіперреактивність бронхів.</p> <p>15. Знати діагностичні критерії верифікації, визначення ступенів важкості перебігу бронхіальної астми.</p> <p>16. Знати клінічну фармакологію засобів, що застосовуються при лікуванні хворих з бронхіальною астмою в залежності від ступеня важкості.</p> <p>17. Знати основні напрямки лікування і профілактики алергічних захворювань</p> <p>18. Знати принципи надання невідкладної терапії при алергічних захворюваннях.</p>	<p>захворюваннями, які супроводжуються артеріальною гіпотензією, порушенням дихання і свідомості.</p> <p>9. Вміти надати невідкладну допомогу при анафілактичному шоці.</p> <p>10. Вміти надати невідкладну допомогу при кропив'янці, набряку Квінке, гіперсенситивному васкуліті.</p> <p>11. Вміти на основі клінічних симптомів та параметрів оцінки функції зовнішнього дихання оцінити ступінь важкості бронхіальної астми та надати невідкладну допомогу при нападі бронхіальної астми.</p> <p>12. Вміти провести диференціальну діагностику з гострими захворюваннями, які супроводжуються артеріальною гіпотензією, порушенням дихання і свідомості.</p> <p>13. Вміти надати невідкладну допомогу при анафілактичному шоці, кропив'янці, набряку Квінке, гіперсенситивному васкуліті.</p>
---	--

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Оцінка тяжкості стану пацієнта, визначення обсягу та послідовності необхідних медичних заходів та маніпуляцій, надання необхідної допомоги	В	
2	Проведення клінічного обстеження пацієнта (анамнез, фізикальне обстеження, виявлення загальних та специфічних ознак захворювання, проведення диференційної діагностики)	В	

3	Призначення плану обстеження, визначення об'єму та оцінка результатів лабораторного і інструментального обстеження пацієнта	В	
4	Обґрунтування необхідності спеціальних методів обстеження пацієнта	А	
5	Визначення показів до госпіталізації пацієнта та організація її	А	
6	Встановлення і формулювання клінічного діагнозу, плану і тактики ведення пацієнта, призначення адекватного лікування згідно існуючих клінічних протоколів надання медичної допомоги	В	
7	Оформлення медичної документації згідно законодавства з охорони здоров'я України	В	
8	Проведення та аналіз спірометрії	А	
9	Проведення та аналіз пікфлоуметрії	А	
10	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	Д	
11	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	С	

Курс (блок) 08	Хвороби органів кровотворення
Навчальна мета	Розуміти основні принципи діагностики та лікування гематологічних хворих згідно сучасних рекомендацій.
Знання	Уміння
<ol style="list-style-type: none"> Знати методи обстеження гематологічних хворих, основні ланки схеми кровотворення; принципи діагностики патології органів кровотворення Знати патогенетичну класифікацію анемії, принципи діагностики. Знати патогенетичні механізми, які призводять до збільшення лімфовузлів – лімфаденопатій Знати перелік захворювань, які супроводжуються синдромом 	<ol style="list-style-type: none"> Вміти провести анамнестичне і фізикальне обстеження пацієнта з патологією органів кровотворення Вміти інтерпретувати результати додаткових методів обстеження пацієнта з патологією органів кровотворення Вміти тлумачити патологічні зміни в аналізі крові, мієлограмі Вміти інтерпретувати результати додаткових методів обстеження

<p>лімфаденопатій та лікарська тактика при синдромі лімфаденопатій</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Знати етіопатогенетичні аспекти виникнення гемобластозів, діагностичні критерії гострих лейкозів. 6. Знати діагностичні критерії хронічних мієлопроліферативних захворювань, принципи діагностики і тактику терапевта 7. Знати лабораторну та клінічну діагностику порушень первинного (тромбоцитарно-судинного) гемостазу та вторинного (плазмового) гемостазу; сучасну класифікацію геморагічних захворювань 8. Знати основні причини виникнення ДВЗ як синдрому, що ускладнює життєво-небезпечні стани; лабораторну та клінічну діагностику фаз ДВЗ-синдрому 9. Знати клінічні ознаки ступеня крововтрати; препарати інфузійно-трансфузійної терапії 10. Знати принципи надання невідкладної допомоги гематологічним хворим. 	<p>пацієнтів з анеміями, що найчастіше трапляються в практиці лікаря-терапевта</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Вміти провести послідовне пальпаторне дослідження лімфатичних вузлів; інтерпретувати результати, отримані при пальпації. 7. Вміти тлумачити патологічні зміни в аналізі крові та біоптату лімфовузла 8. Вміти інтерпретувати результати додаткових методів обстеження пацієнтів з підозрою на гемобластоз 9. Вміти сформулювати клінічний діагноз, призначити адекватне лікування хворому із геморагічними захворюваннями. 10. Вміти тлумачити патологічні зміни в аналізі крові при різних стадіях ДВЗ-синдрому, сформулювати клінічний діагноз, встановити стадію та призначити адекватне лікування ДВЗ-синдрому, відповідно до стадії. 11. Вміти провести інфузійно-трансфузійну терапію 12. Вміти надати невідкладну допомогу гематологічним хворим.
--	--

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Оцінка тяжкості стану пацієнта, визначення обсягу та послідовності необхідних медичних заходів та маніпуляцій, надання необхідної допомоги	В	

2	Проведення клінічного обстеження пацієнта (анамнез, фізикальне обстеження, виявлення загальних та специфічних ознак захворювання, проведення диференційної діагностики)	В	
3	Призначення плану обстеження, визначення об'єму та оцінка результатів лабораторного і інструментального обстеження пацієнта	В	
4	Обґрунтування необхідності спеціальних методів обстеження пацієнта	А	
5	Визначення показів до госпіталізації пацієнта та організація її	А	
6	Встановлення і формулювання клінічного діагнозу, плану і тактики ведення пацієнта, призначення адекватного лікування згідно існуючих клінічних протоколів надання медичної допомоги	В	
7	Оформлення медичної документації згідно законодавства охорони здоров'я України ³	В	
8	Проведення підшкірного, внутрішньошкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	Д	
9	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	С	
10	Переливання крові та кровозамінників	С	
11	Визначення групи та резус-належності крові	А	
Курс (блок) 09		Хвороби ендокринної системи та обміну речовин	
Навчальна мета		Розуміти основні принципи діагностики та лікування захворювань ендокринної системи та обміну речовин згідно сучасних рекомендацій.	

Знання	Уміння
<ol style="list-style-type: none"> 1. Знати основні методи обстеження хворих з ендокринною патологією. 2. Знати основи захворювань гіпоталамо-гіпофізарної системи: етіологію, патогенез, особливості клініки, діагностики та лікування гіпоталамічного синдрому, гіпопітуїтаризму, акромегалії, хвороби Іценко-Кушинга, гіперпролактинемії, нецукрового діабету. 3. Знати особливості перебігу хвороб щитоподібної залози: клініко-діагностичні критерії порушень функціонального стану (гіпертиреоз, гіпотиреоз), йододефіцитних захворювань, структурних змін (вузловий зоб) та запальних станів щитоподібної залози (тиреоїдити). 4. Знати етіопатогенетичні основи та клініко-діагностичні критерії цукрового діабету, особливості перебігу цукрового діабету 1 і 2 типу, механізми розвитку та клінічні прояви ускладнень. 5. Знати причини виникнення, механізми розвитку та відмінні ознаки гострих порушень вуглеводного обміну, в т.ч. кетоацидотичної, гіперосмолярної, лактацидеміної та гіпоглікемічної коми, основи інтенсивної терапії коматозних станів при цукровому діабеті. 6. Знати етіопатогенетичні та клінічні особливості захворювань наднирників: хвороби Адісона, синдрому Іценко-Кушинга, первинного гіперальдостеронізму, феохромоцитом. 7. Знати патогенетичні та гормональні особливості різних типів ожиріння, діагностичні критерії метаболічного синдрому X, сучасні методи лікування надмірної ваги та супутніх 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти провести фізикальне та лабораторно-інструментальне обстеження хворих із захворюваннями ендокринної системи та обміну речовин 2. Вміти визначити діагностичні критерії дисфункції гіпоталамо-гіпофізарної системи та обрати відповідну лікувальну тактику 3. Вміти оцінити результати інструментальних (в т.ч. УЗД, сцинтиграфія, ТАПБ) та лабораторних (гормональні, запальні маркери) методів дослідження та застосувати відповідну корегуючу терапію. 4. Вміти діагностувати порушення вуглеводного обміну, оцінити результати глікемічної кривої, призначити і відкорегувати гіпоглікемізуючу терапію при 1 та 2 типі цукрового діабету, провести корекцію діабетичних ускладнень. 5. Вміти застосувати диференційований підхід до вибору заходів інтенсивної терапії при різних видах гострих порушень вуглеводного обміну. 6. Вміти діагностувати дисфункцію наднирникових залоз, оцінити результати лабораторно-інструментальних обстежень, надати невідкладну допомогу при катехоламіновому та аддісонічному кризах. 7. Вміти оцінити ступінь надмірної ваги, виявити супутні метаболічні порушення, надати відповідні рекомендації щодо модифікації способу життя, оцінити наявність показів до фармакологічного та хірургічного лікування ожиріння. 8. Вміти оцінити ступінь перименопаузальних гормональних проявів та

<p>метаболічних розладів.</p> <p>8. Знати основи фізіологічного та патологічного клімаксу, особливості дисгормонального статусу в перименопаузі, режими симптоматичної та замісної гормональної терапії, клініко-діагностичні критерії остеопорозу та сучасні лікувальні заходи при втраті мінеральної щільності кістки.</p> <p>9. Знати основи інтенсивної терапії і реанімації при ендокринних захворюваннях, в т.ч. при тиреотоксичній кризі, гіпотиреоїдній комі, гострій наднирниковій недостатності, можливі ускладнення та особливості невідкладних заходів при недостатності чи надлишку відповідних гормонів.</p>	<p>вираженість порушень кальцієво-фосфорного обміну, призначити відповідний перелік обстежень, оцінити можливості та ризики гормональної замісної терапії.</p> <p>9. Вміти застосувати диференційований підхід до діагностики та лікування гострих дисгормональних станів у відповідності до чинних діагностично-лікувальних алгоритмів.</p>
---	--

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів;	С	
2	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	В	
3	Введення назогастрального зонда	С	
4	Катетеризація сечового міхура	В	
5	Оцінка даних лабораторних досліджень при захворюваннях ендокринної системи	А	
6	Оцінка даних візуальних методів дослідження внутрішніх органів (рентгенологічного, ультрасонографічного, КТ, МРТ, сцинтиграфії)	А	
Курс (блок) 10		Інтенсивна терапія. Невідкладні стани.	
Навчальна мета		Розуміти основні принципи діагностики та інтенсивної терапії при невідкладних станах згідно сучасних рекомендацій.	

Знання	Уміння
<ol style="list-style-type: none"> 1. Знати основні принципи надання невідкладної допомоги, її етичні та юридичні аспекти; засади серцево-легеневої реанімації у різних вікових групах. 2. Знати клініко-діагностичні ознаки зупинки кровообігу та дихання, алгоритми надання невідкладної допомоги при цих станах. 3. Знати клініко-діагностичні критерії гострого коронарного синдрому та алгоритм невідкладних заходів згідно чинних наказів та алгоритмів. 4. Знати патофізіологічні механізми розвитку пароксизмальних порушень ритму та провідності серця, їх клінічні прояви та ЕКГ-ознаки. 5. Знати причини розвитку та клінічні ознаки гострої серцевої недостатності, основні засади невідкладної допомоги. 6. Знати клініко-діагностичні ознаки, основи диференційованого підходу до надання невідкладної допомоги при неускладнених та ускладнених гіпертензивних кризах (гострі розлади мозкового кровообігу, гострий коронарний синдром, гостра гіпертензивна енцефалопатія, розшаровуюча аневризма аорти, еклампсія). 7. Знати основні причини виникнення колаптоїдних станів, їх клінічні ознаки, особливості перебігу та комплекс невідкладних заходів. 8. Знати етіопатогенетичні основи виникнення шоківих станів, особливості перебігу та ускладнення кардіогенного шоку, основні принципи терапії шоківих станів. 9. Знати поняття «синкопе», причини та клініко-діагностичні ознаки втрати свідомості, диференційований підхід до надання невідкладної допомоги. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти виконувати комплекс невідкладних заходів (конікотомія, трахеотомія, ШВЛ, непрямий та прямий масаж серця, дефібриляція серця, пункція серця) згідно сучасних чинних алгоритмів. 2. Вміти виконувати непрямий та прямий масаж серця, дефібриляцію, ШВЛ, визначати ознаки ефективності реанімаційних заходів та підстави для припинення реанімаційних дій. 3. Вміти визначити маршрут пацієнта з гострим коронарним синдромом, контролювати рамки «терапевтичного вікна», застосувати необхідний обсяг невідкладних заходів. 4. Вміти знати ЕКГ та інтерпретувати її дані, надати відповідну до встановленого діагнозу невідкладну допомогу. 5. Вміти визначити клініко-діагностичні симптоми гострої серцевої недостатності, надати невідкладну допомогу згідно встановленого алгоритму. 6. Вміти надати невідкладну допомогу хворому з неускладненим та ускладненим гіпертензивним кризом. 7. Вміти надати невідкладну допомогу хворому в стані колапсу, попередити можливі ускладнення. 8. Вміти визначити причини виникнення кардіогенного шоку, визначити маршрут пацієнта, надати невідкладну допомогу 9. Вміти виконати алгоритм невідкладних заходів при втраті свідомості пацієнтом, зважаючи

<p>10. Знати основи клініки і діагностики гострих розладів мозкового кровообігу (з урахуванням шкали FAST), межі «терапевтичного вікна» для ургентного виконання тромболізу, покази та основні протипокази до тромболітичної терапії.</p> <p>11. Знати причини розвитку та клініко-діагностичні особливості епілептичних та неепілептиформних пароксизмальних станів, алгоритм невідкладних заходів та профілактики ускладнень.</p> <p>12. Знати етіопатогенетичні основи виникнення гострих психічних розладів, клінічні особливості перебігу, алгоритм проведення невідкладних заходів, правові та етичні аспекти надання допомоги при гострих психічних станах.</p> <p>13. Знати прояви та клініко-діагностичні особливості епілептичного статусу.</p> <p>14. Знати прояви та особливості перебігу абстинентного синдрому, алкогольного делірію, алкогольної коми.</p> <p>15. Знати причини розвитку та клініко-діагностичні особливості перебігу гострої дихальної недостатності (вт.ч. астматичний статус, стеноз гортані, ларинготрахеїт, пневмоторакс тощо).</p> <p>16. Знати причини розвитку, клініко-діагностичні ознаки та алгоритм невідкладних заходів при наявності крові у випорожненнях.</p> <p>17. Знати причини виникнення, механізми розвитку та відмінні ознаки гострих порушень вуглеводного обміну, в т.ч. кетоацидотичної, гіперосмолярної, лактацидеміної та гіпоглікемічної коми, основи інтенсивної терапії коматозних станів).</p> <p>18. Знати основи інтенсивної терапії і</p>	<p>на ймовірні причини розвитку синкопального стану.</p> <p>10. Вміти оцінити стан пацієнта за відповідними шкалами, визначити маршрут пацієнта, надати невідкладну допомогу, профілакувати розвиток ускладнень</p> <p>11. Вміти надати невідкладну допомогу при судомному синдромі, профілакувати ускладнення.</p> <p>12. Вміти надати невідкладну допомогу хворому з гострими психічними розладами згідно чинних наказових форм.</p> <p>13. Вміти надати невідкладну допомогу хворому в епістатусі, попередити розвиток ускладнень</p> <p>14. Вміти виконати передбачену протоколом інтенсивну терапію станів, обумовлених вживанням алкоголю</p> <p>15. Вміти надавати невідкладну допомогу та проводити інтенсивну терапію в рамках протоколу «контроль дихальних шляхів»</p> <p>16. Вміти визначити ймовірні причини наявності крові у випорожненнях та застосувати відповідний алгоритм невідкладних заходів.</p> <p>17. Вміти застосувати диференційований підхід до вибору заходів інтенсивної терапії при різних видах гострих порушень вуглеводного обміну.</p> <p>18. Вміти застосувати диференційований підхід до діагностики та лікування гострих дисгормональних станів у відповідності до чинних діагностично-лікувальних</p>
---	--

реанімації при. при тиреотоксичній кризі, гіпотиреоїдній комі, гострій наднирниковій недостатності, можливі ускладнення та особливості невідкладних заходів при недостатності чи надлишку відповідних гормонів.

19. Знати етіопатогенетичні основи та особливості перебігу гострих алергічних станів, у т.ч. анафілаксії (набряк гортані, набряк Квінке, анафілактичний шок), гострій шкірній висипці.
20. Знати особливості виникнення та клінічного перебігу гострих радіаційних уражень, засоби індивідуального захисту та засади власної безпеки в умовах іонізуючого опромінення, основи організації допомоги при масових гострих радіаційних ураженнях.
21. Знати основи організації допомоги при промислових отруєннях та гострих професійних отруєннях, основні принципи антидотної терапії.
22. Знати основи організації допомоги при гострих побутових отруєннях, гострих медикаментозних отруєннях, укусах і вжаленнях.
23. Знати основні засади організації невідкладної допомоги при особливо небезпечних інфекціях (чума, холера, контагіозні геморагічні гарячки, жовта гарячка).
24. Знати механізми виникнення політравми, клініко-діагностичні ознаки краш-синдрому та травматичного шоку, алгоритм невідкладної допомоги та обсяг інтенсивної терапії.
25. Знати основи транспортної іммобілізації при різних видах травматичних пошкоджень.
26. Знати механізми виникнення та особливості уражень спричинених впливом холодного середовища

алгоритмів.

19. Вміти надати невідкладну допомогу пацієнту в стані анафілаксії з урахуванням положень протоколу «контроль дихальних шляхів», провести інтенсивну терапію, попередити розвиток ускладнень.
20. Вміти застосувати засоби індивідуального захисту ґрунтуючись на засадах безпеки перебування в умовах іонізуючого опромінення, організувати та надати невідкладну допомогу потерпілим внаслідок гострих радіаційних уражень
21. Вміти надати невідкладну допомогу та забезпечити інтенсивну терапію при гострих промислових отруєннях, застосувати антидотну терапію і/або уніфіковану невідкладну допомогу при отруєнні, якщо отрута невідома
22. Вміти надати невідкладну допомогу та забезпечити інтенсивну терапію при гострих побутових і медикаментозних отруєннях, укусах і вжаленнях, застосувати антидотну терапію і/або уніфіковану невідкладну допомогу при отруєнні, якщо отрута невідома
23. Вміти застосувати інтегрований підхід при підозрі на особливо небезпечне інфекційне захворювання, організувати та надати відповідну невідкладну допомогу.
24. Вміти діагностувати травматичний/больовий шок у пацієнта з політравмою, визначити обсяг першочергових заходів з урахуванням положень протоколу «контроль болю»

<p>(переохолодження, обмороження), основні невідкладні заходи при вказаних станах.</p> <p>27. Знати механізми виникнення травм, спричинених дією електричного струму (в т.ч., удар блискавкою, травми від зброї з електричним зарядом) та особливості пошкоджень при зануренні на глибину.</p> <p>28. Знати механізми виникнення та особливості уражень спричинених впливом теплового середовища (гіпертермічний синдром, тепловий удар, опіки), основні невідкладні заходи при вказаних станах.</p> <p>29. Знати етіопатогенетичні особливості шоків станів (в т.ч. геморагічного, травматичного, гіповолемічного) та основні принципи інтенсивної терапії.</p> <p>30. Знати клініко-діагностичні особливості кровотеч, принципи визначення об'єму крововтрати, основні засади трансфузіології</p> <p>31. Знати етіопатогенетичні та клінічні особливості перебігу гострої печінкової недостатності.</p> <p>32. Знати причини та механізм гострого пошкодження нирок, клініко-діагностичні ознаки гострої ниркової недостатності.</p> <p>33. Знати етіопатогенетичні механізми виникнення та клінічні прояви гострої затримки сечі і гематурії</p> <p>34. Знати особливості та причини виникнення гострого абдомінального болю та напруження м'язів передньої черевної стінки.</p> <p>35. Знати особливості та причини виникнення гострого венозного тромбозу, засади невідкладної (тромболітичної) терапії</p>	<p>25. Виконати транспортну іммобілізацію при різних видах травматичних пошкоджень, діагностувати ознаки травматичного/больового шоку, надати невідкладну допомогу з урахуванням положень протоколу «контроль болю»</p> <p>26. Вміти надати невідкладну допомогу при системному/локальному переохолодженні, обмороженні, провести реанімаційні заходи в умовах зниженої температури тіла.</p> <p>27. Вміти надати невідкладну допомогу при станах спричинених дією електричного струму, виконати комплекс реанімаційних заходів при утопленні.</p> <p>28. Вміти надати невідкладну допомогу при гіпертермічному синдромі, тепловому ударі та опіках.</p> <p>29. Вміти розпізнати ознаки шоків стану, провести відповідну інтенсивну терапію, попередити розвиток ускладнень</p> <p>30. Вміти надати невідкладну допомогу хворому з кровотечею, переливати кров та її компоненти.</p> <p>31. Вміти надати невідкладну допомогу та провести інтенсивну терапію хворому з гострою печінковою недостатністю</p> <p>32. Вміти провести комплекс невідкладних заходів пацієнту з гострим пошкодженням нирок, визначити покази/протипокази до діалізу</p> <p>33. Провести катетеризацію сечового міхура, визначити</p>
--	---

		<p>маршрут пацієнта з гематурією</p> <p>34. Визначити обсяг лікувально-діагностичних заходів та інтенсивної терапії при підозрі на гострий живіт»</p> <p>35. Визначити маршрут пацієнта з підозрою на глибокий венозний тромбоз, покази/протипокази до тромболітичної/антикоагулянтної терапії</p> <p>36. Визначити обсяг лікувально-діагностичних заходів та інтенсивної терапії у хворих із гострим болею промежини/тазової ділянки</p> <p>37. Виконати реанімаційні заходи у дітей першого року життя.</p>	
Практичні навички/компетентності			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Серцево-легенево-церебральна реанімація	D	
2	Дефібриляція	D	
3	Конікотомія, трахеотомія	C	
4	Визначення групи та резус-належності крові	D	
5	Переливання крові та кровозамінників	D	
6	Проведення підшкірного, внутрішньошкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	D	
7	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	D	
8	Проведення торакоцентезу	C	
9	Проведення лапароцентезу	C	
10	Введення назогастрального зонда	D	
11	Катетеризація сечового міхура	D	

СТАТУС ЛІКАРЯ - ІНТЕРНА У ВІДДІЛЕННІ

Під час проходження практичної частини програми інтернатури на базі стажування лікарі-інтерни працюють під керівництвом куратора лікарів-інтернів. На лікарів-інтернів поширюються правила внутрішнього трудового розпорядку, права та пільги, що встановлені для медичних працівників бази стажування. Під час проходження інтернатури, при здійсненні функції лікаря, інтерн володіє правами і несе відповідальність за свої вчинки нарівні з іншими лікарями.

Лікарі-інтерни мають право: користуватися лабораторіями, кабінетами, аудиторіями, читальними залами, бібліотеками та іншими навчальними і допоміжними підрозділами бази стажування лікарів-інтернів; здійснювати діяльність за спеціальністю з прогресивним рівнем складності під час проходження програми інтернатури; ініціювати зміну бази стажування лікарів-інтернів, у разі, якщо невиконання програми інтернатури за результатами проміжного контролю сталося з вини бази стажування лікарів-інтернів.

Лікарі-інтерни зобов'язані: набувати, поглиблювати і удосконалювати теоретичні знання, вміння і навички; у повному обсязі та своєчасно виконувати програму підготовки в інтернатурі та індивідуальний навчальний план; чітко дотримуватися інструкцій керівника лікарів-інтернів на базі стажування, що стосуються діяльності лікарів-інтернів.

**ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК,
якими повинен володіти інтерн за спеціальністю
«Внутрішні хвороби»**

№ з/п	Назва маніпуляції	Ступінь оволодіння
1.	Фізикальне обстеження пацієнтів	C
2.	Реєстрація та аналіз електрокардіограми	C
3.	Клінічна оцінка ехокардіограми	A
4.	Проведення та оцінка результатів тредміл-тесту	C
5.	Проведення дефібриляції	D
6.	Клінічна оцінка даних рентгенологічного дослідження органів грудної порожнини	A
7.	Клінічна оцінка даних рентгенологічного дослідження органів травлення	A
8.	Проведення торакоцентезу	C
9.	Клінічна оцінка показників функції зовнішнього дихання (спірометрія, пікфлоуметрія)	C
10.	Штучне дихання	D
11.	Оцінка результатів езофагогастродуоденофіброскопії	A
12.	Клінічна оцінка ультрасонограм печінки	A
13.	Клінічна оцінка загального аналізу сечі	A
14.	Клінічна оцінка проб Зимницького, Нечипоренка	B
15.	Клінічна оцінка загального аналізу крові	A
16.	Клінічна оцінка коагулограми	A
17.	Оцінка тестів на виявлення цукрового діабету	A
18.	Клінічна оцінка біохімічних печінкових тестів	A
19.	Клінічна оцінка результатів комплексного біохімічного дослідження при серцево-судинних захворюваннях	A
20.	Клінічна оцінка результатів біохімічного дослідження функціонального стану нирок	A
21.	Тимчасова зупинка кровотеч	D
22.	Техніка закритого масажу серця	D
23.	Накладання пов'язок на рану	D
24.	Підшкірне, внутрішньом'язове та внутрішньовенне введення ліків	D
25.	Правила та техніка переливання компонентів крові та кровозамінників	D
26.	Промивання шлунка	C
27.	Катетеризація сечового міхура м'яким катетером	C
28.	Проведення конікотомії, трахеотомії	C
29.	Проведення лапароцентезу	C
30.	Постановка алергічних проб перед введенням лікарських засобів	D

ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА лікаря-інтерна за спеціальністю «Внутрішні хвороби»

Інтерн повинен знати

- основи законодавства про охорону здоров'я та директивні документи, що визначають діяльність органів та закладів охорони здоров'я;
- основи медичного права;
- загальні питання організації медичної допомоги населенню України;
- принципи роботи медичних закладів;
- принципи організації стаціонарної, амбулаторної, невідкладної медичної допомоги;
- організацію роботи лікарсько-консультативної та медико-соціальної експертних комісій;
- правила оформлення медичної документації;
- показники захворюваності, тимчасової непрацездатності, інвалідності, смертності у хворих терапевтичного профілю та шляхи їх зниження;
- стандарти діагностики і лікування в клініці внутрішніх захворювань, основи фармакотерапії захворювань внутрішніх органів, фармакодинаміку основних груп лікарських препаратів, показання та протипоказання до їх призначення, можливі ускладнення при застосуванні та методи корекції;
- принципи немедикаментозного лікування та реабілітації хворих терапевтичного профілю при захворюваннях внутрішніх органів;
- принципи профілактики захворювань внутрішніх органів, профілактичні та реабілітаційні державні програми;
- принципи доказовості у внутрішній медицині;
- сучасну літературу за спеціальністю.

Інтерн повинен вміти

- оцінювати тяжкість стану пацієнта, визначати обсяг та послідовність необхідних медичних заходів та маніпуляцій, надавати необхідну допомогу;
- надавати невідкладну медичну допомогу та здійснювати інтенсивну терапію при невідкладних станах та загостреннях терапевтичних захворювань;
- проводити клінічне обстеження пацієнта (зібрати анамнез, провести фізикальне обстеження, виявити загальні та специфічні ознаки захворювання, провести диференціальну діагностику);
- призначати план обстеження, визначати об'єм та оцінювати результати лабораторних досліджень і інструментальних обстежень пацієнта;
- обґрунтувати необхідність спеціальних методів обстеження пацієнта;
- визначати показання до госпіталізації пацієнта та організувати її;
- встановлювати і формулювати клінічний діагноз, план і тактику ведення пацієнта, призначати адекватне лікування згідно існуючих клінічних протоколів надання медичної допомоги;
- здійснювати нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів та

- вживати заходів щодо їх корекції;
- застосовувати сучасні немедикаментозні методи лікування та реабілітації хворих терапевтичного профілю;
  - оформлювати медичну документацію згідно законодавства з охорони здоров'я України;
  - визначати клінічний та трудовий прогноз, ступінь непрацездатності, рекомендації щодо працевлаштування;
  - планувати роботу лікаря-терапевта та здійснювати аналіз її результатів;
  - застосовувати принципи доказової медицини в клініці внутрішніх захворювань;
  - узагальнювати дані науково-практичної літератури.

3. Форма атестації (порядок оцінювання)

Поточне оцінювання здійснюється керівниками груп лікарів-інтернів у НУОЗ України імені П. Л. Шупика шляхом контролю за рівнем оволодіння компетентностями, зазначеними у відомості обліку відвідувань та успішності, яка є додатком до програми підготовки в інтернатурі.

У разі, якщо за результатами поточного оцінювання встановлено, що базою стажування не надано необхідного обсягу роботи відповідно до програми підготовки в інтернатурі, вирішується питання із зміни бази стажування.

Проміжне оцінювання здійснюється профільною кафедрою НУОЗ України імені П. Л. Шупика за результатами проходження освітньої частини програми підготовки в інтернатурі; куратором лікарів-інтернів на базах стажування з метою перевірки ступеня оволодіння відповідними компетентностями по завершенню вивчення кожного курсу практичної частини програми підготовки в інтернатурі.

Результати проміжного оцінювання ступеня оволодіння відповідними компетентностями фіксуються у відомості обліку відвідувань та успішності та враховуються під час підсумкового оцінювання за шкалою відповідно до вимог програми підготовки в інтернатурі за конкретною спеціальністю.

По закінченню строку підготовки в інтернатурі лікарі-інтерни проходять підсумковий контроль у формі атестації для визначення знань і практичних навичок з присвоєнням звання «Лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Епідеміологія».

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «Лікар-спеціаліст», допускаються лікарі-інтерни, які повністю виконали програму підготовки в інтернатурі.

Виконання програми інтернатури засвідчується заліковими відомостями (відомостями обліку відвідувань та успішності лікаря-інтерна), які подаються кафедрами НУОЗ України імені П. Л. Шупика, що здійснює підготовку лікарів-інтернів, до відділу інтернатури не пізніше, як за тиждень до початку атестації.

Допуск лікарів (фармацевтів/провізорів)-інтернів до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «Лікар-спеціаліст» оформлюється наказом ректора НУОЗ України імені П. Л. Шупика. Підсумкове оцінювання (атестація) лікарів-інтернів включає:

- 1) ліцензійний інтегрований іспит «Крок 3»;
- 2) іспит з оволодіння практичними навичками, по закінченню якого проводиться співбесіда зі спеціальності.

У разі нескладання лікарем-інтерном іспиту «Крок 3» він має право один раз повторно його скласти. Повторне складання іспиту допускається у будь-який наступний термін його проведення.

Іспит з оволодіння практичними навичками та співбесіда зі спеціальності:

- 1) оволодіння практичними навичками перевіряється шляхом виконання лікарем-інтерном трьох пакетів практичних завдань та ситуаційних задач відповідно до Програми навчання в інтернатурі;
- 2) зміст іспиту базується на визначеному програмою підготовки лікаря-інтерна переліку практичних навичок та умінь, якими повинен оволодіти лікар-спеціаліст відповідної спеціальності, та їх необхідної кількості (повторюваності для оволодіння);
- 3) оцінка іспиту з оволодіння практичними навичками та вміннями іспиту здійснюється за системою оцінювання, визначеною у Програмі навчання в інтернатурі;
- 4) для проведення іспиту з оволодіння практичними навичками та вміннями залучають реальних, стандартизованих або віртуальних пацієнтів, манекени, фантоми, прилади, обладнання, набори даних, ситуаційні завдання, з урахуванням особливостей кожної конкретної спеціальності;
- 5) результати іспиту з оволодіння практичними навичками та вміннями оформлюється протоколом засідання атестаційної комісії та доводиться до відома лікарів-інтернів одразу після закінчення засідання комісії.

Атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «Лікар-спеціаліст» з конкретної спеціальності проводять атестаційні комісії, склад яких затверджує ректор НУОЗ України імені П. Л. Шупика. До складу такої комісії входять: завідувачі профільних кафедр, що здійснюють підготовку лікарів-інтернів, професори та доценти профільних кафедр (куратори – відповідальні за підготовку лікарів-інтернів на кафедрах), спеціалісти органів (закладів) охорони здоров'я (куратори лікарів-інтернів на базах стажування).

Головами атестаційних комісій наказом Міністерства охорони здоров'я України призначаються досвідчені фахівці, зазвичай завідувачі профільних кафедр, що здійснюють підготовку лікарів-інтернів.

За результатами атестації (позитивними) НУОЗ України імені П. Л. Шупика оформлюється та видається сертифікат лікаря-спеціаліста.

При негативному результаті іспиту з оволодіння практичними навичками та вміннями лікар-інтерн вважається таким, що не засвоїв вміння і не оволодів практичними навичками, передбаченими програмою підготовки в інтернатурі, та відповідно вважається неатестованим.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Актуальні питання алергології в практиці сімейного лікаря. Навч. посібник для лікарів – інтернів і лікарів слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти / За ред. академіка НАМН України, професора Вороненко Ю.В., проф. Шекери О.Г., проф. Кузнецової Л.В. – К.: Вид. Заславський О.Ю., 2016. – 324 с.
2. Актуальні питання серцево-судинних хвороб у практиці сімейного лікаря / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, М.М. Долженко [та ін.] // К.: Вид. Заславський О.Ю., 2017. - 412 с.
3. Бильченко А.В. Лечение артериальной гипертензии в различных клинических ситуациях. – К., 2016. – 250 с.
4. Бронхіальна астма. Хронічне обструктивне захворювання легень в світлі сучасних рекомендацій GINA (2017), SIGN 153 (2016), GOLD (2017), NICE (2010) / Під ред. Ю.І. Феценка. – К.: ТОВ «Доктор-Медіа-Груп», 2018. – 220 с.
5. Бронхообструктивні захворювання у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, лікування: навч. посібник / за ред. Ю. І. Феценка. – К., 2015. – 150 с.
6. Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини 2018/2019 / Керівник проекту А. Кубец. Переклад І. Авраменко та ін. – Вроцлав: ORTS. – 1632 с.
7. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 1. Розділи 1-8: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. – 2019. – 618 с.
8. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 2. Розділи 9-24: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. – 2019. – 584 с.
9. Гастроентерологія: підручник у 2-х томах / за ред. Н. В. Харченко, О. Я. Бабака. – 2-е вид., переробл., доповн. – Кіровоград: Поліум, 2016. – Т. 1. – 488 с.
10. Гастроентерологія: підручник у 2-х томах / за ред. Н. В. Харченко, О. Я. Бабака. – 2-е вид., переробл., доповн. – Кіровоград: Поліум, 2016. – Т. 2. – 432 с.
11. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник / А.С. Свінціцький.- К.: Медкнига, 2017.–372 с.
12. Клінічна імунологія та алергологія: навчальний посібник / Чоп'як, Г.О. Потьомкіна, А.М. Гаврилюк та ін. – 2017. – 224 с.
13. Клінічні рекомендації по діагностиці та лікуванню пульмонологічних та алергологічних захворювань при наданні телемедичних послуг (для лікарів загальної практики – сімейної медицини / Ю.В. Вороненко, Т.М. Орабіна, Р.О. Моїсеєнко [та ін.] // Версія № 1. Затверджено на засіданні комісії вченої ради НМАПО імені П.Л. Шупика з наукової роботи та інноваційній діяльності (протокол № 3 від 12.03.2019 р.) – 25 с.

14. Коваленко В.М., Долженко М.М., Поташев С.В. Настанови з ехокардіографії // К.: Наукова думка, 2017. – 524 с.
15. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: навчальний посібник / А.С. Свінціцький –2019. – 1008 с.
16. Наказ МОЗ України від 28.03.2020 р. № 722 «Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID 19)».
17. Наказ МОЗ України від 04.01.2018 № 13 «Про деякі питання застосування Україномовного варіанту Міжнародної класифікації первинної медичної допомоги(ICPC-2-E)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-04012018--13-pro-dejaki-pitannja-zastosuvannja-ukrainomovnogo-variantu-mizhnarodnoi-klasifikacii-pervinnoi-medichnoi-dopomogi>
18. Наказ МОЗ України від 13.06.2016 р. № 564 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в частині профілактики серцево-судинних захворювань».
19. Наказ МОЗ України від 24.05.2012 р. № 384 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії».
20. Наказ МОЗ України від 08.10.2013 № 868 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі».
21. Наказ МОЗ України № 34 від 15.01.2014 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострій дихальній недостатності».
22. Наказ МОЗ України від 03.03.2016 № 164 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі без елевації сегмента ST».
23. Наказ МОЗ України від 02.07.2014 № 455 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі з елевацією сегмента ST».
24. Наказ МОЗ України від 16.07.2014 р. № 499 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при грипі та гострих респіраторних інфекціях».
25. Наказ МОЗ України від 02.11.2015 № 709 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при залізодефіцитній анемії».
26. Наказ МОЗ України № 90 від 11.02.2016 р. «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при запальних захворюваннях кишечника».
27. Наказ МОЗ України від 12.07.2016 р. № 703 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при колоректальному раку».
28. Наказ МОЗ України від 21.06.2016 р. № 614 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної

- допомоги при легеневій гіпертензії».
29. Наказ МОЗ України від 30.12.2015 р. № 916 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при медикаментозній алергії, включаючи анафілаксію».
  30. Наказ МОЗ України від 15.07.2016 р. № 723 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при муковісцидозі».
  31. Наказ МОЗ України від 03.09.2014 р. № 613 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при пептичній виразці шлунку і 12-палої кишки».
  32. Наказ МОЗ України від 04.06.2014 р. № 387 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при раку легень».
  33. Наказ МОЗ України від 08.09.2012 р. № 634 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при саркоїдозі».
  34. Наказ МОЗ України від 02.03.2016 р. № 152 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця».
  35. Наказ МОЗ України №597 від 15.06.2016 р. «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при фібриляції передсердь».
  36. Наказ МОЗ України №439 від 12.05.2016 р. «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному лімфоїдному лейкозі».
  37. Наказ МОЗ України №711 від 02.11.2015 р. «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному мієлоїдному лейкозі».
  38. Наказ МОЗ України № 826 від 06.11.2014 р. «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічних неінфекційних гепатитах».
  39. Наказ МОЗ України від 27.06.2013 № 555 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному обструктивному захворюванні легень»
  40. Наказ МОЗ України № 638 від 11.09.2014 р. «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному панкреатиті».
  41. Наказ МОЗ України від 29.12.2014 р. № 1021 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при ЦД 1 типу у молодих осіб і дорослих»
  42. Наказ МОЗ України від 21.12.2012 р. № 1118 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при цукровому діабеті 2 типу».
  43. Наказ МОЗ України № 503 від 19.03.2018. «Про затвердження Порядку

- вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу»[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-19032018--503-pro-zatverdzhennja-porjadku-viboru-likarja-jakij-nadae-pervinnu-medichnu-dopomogu-ta-formi-deklaracii-pro-vibir-likarja-jakij-nadae-pervinnu-medichnu-dopomogu?preview=1>
44. Наказ МОЗ України від 19.03.2018 № 504 "Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid19032018-504-pro-zatverdzhennja-porjadku-nadannja-pervinnoi-medichnoidopomogi>
  45. Наказ МОЗ України від 14.09.2021 № 1946 Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Нецукровий діабет» <https://bit.ly/3nBN8CO>
  46. Невідкладна допомога в кардіології. Навчальний посібник / Під ред. М.М. Долженко. - Київ, 2016. – 412 с.
  47. Невідкладна медична допомога / За ред. І.С. Зозуля, Л.Ф. Матюха, С.В. Білецький — К.: Наша родина плюс, 2015. — 496 с.
  48. Нефрологія: Національний підручник / За ред. Л.А. Пирога, Д.Д. Іванова. – Донецьк: Вид. Заславський О.Ю., 2014. – 292 с.
  49. Основи електрокардіографії / О. Й. Жарінов, В. О. Куць (ред.) – Львів: МС, 2017. – 240 с.
  50. Первинна медична допомога: посібник у 2 т. / Л.С. Бабинець, В.М. Ждан, Н.С. Михайловська та ін.; за ред. Л.С. Бабинець. – Львів: «Магнолія 2006», 2019. – Т. 1: Загальні положення, внутрішні хвороби у загальній лікарській практиці. – 580 с.
  51. Первинна медична допомога: посібник у 2 т. / Л.С. Бабинець, В.М. Ждан, Н.С. Михайловська та ін.; за ред. Л.С. Бабинець. – Львів: «Магнолія 2006», 2019. – Т. 2: Поліпрофільні питання у загальній лікарській практиці. – 424 с.
  52. Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію (затвердженого наказом МОЗ України №1254 від 22.06.2021 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703), Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2017 р. №600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01 жовтня 2019 р. №1254), Європейських стандартів післядипломної підготовки медичних спеціалістів Наказу МОЗ від 23.04.2021р. №799 щодо внесення зміни до Випуску 78 «Охорона здоров'я» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. По закінченню строку підготовки в інтернатурі лікарі-інтерни проходять підсумковий контроль у формі атестації для визначення знань і практичних навичок з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст», з відповідної спеціальності згідно з Порядком, затвердженим наказом

- Міністерства охорони здоров'я України від 22 лютого 2019 року № 446, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 березня 2019 року за № 293/33264
53. Практическая ревматология, современные акценты / Под ред. О.Б. Яременко // Справочник врача «Практическая ревматология, современные аспекты» - К: ООО Библиотека «Здоровье Украины», 2015. – 536 с.
  54. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / за ред. В. М. Коваленка, М. І. Лутая, Ю. М. Сіренка, О. С. Сичова. – К.: МОРІОН, 2016. – 192 с.
  55. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів, невідкладні стани в терапії: 23-е видання, доповн і переробл / за ред. професора Мостового Ю.М.. – К.: Центр ДЗК, 2020. – 680 с.
  56. Сучасні методи обстеження, техніка лікарських маніпуляцій та їх оцінка в клініці внутрішньої медицини: навч. посібник / Н.І. Швець, Т.М. Бенца, О.А. Пастухова:– Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2014. – 400 с.
  57. Функціональна діагностика: національний підручник / за ред. О. Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця. – К.: Четверта хвиля, 2018. – 732 с.
  58. Хронічне обструктивне захворювання легень. – Адапована клінічна настанова, заснована на доказах. – К.: НАМН України, 2020.– 70 с.
  59. Аллергология и клиническая иммунология. Клинические рекомендации / Под ред. Р.М. Хаитова, Ильиной Н.И. – ГЭОТАР-Медиа, 2019. – 352 с.
  60. Болезни печени / Трухан Д.И., Викторова И.А., Сафонов А.Д. – СпецЛит, 2019. – 239 с.
  61. Гастроэнтерология. Стандарты медицинской помощи. Критерии оценки качества – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 480 с.
  62. Гастроэнтерология. Стандарты медицинской помощи. Критерии оценки качества – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 480 с.
  63. Гематология. Национальное руководство / Под ред. Рукавицына О.А. – ГЭОТАР-Медиа, 2019. – 784 с.
  64. Гематология. Руководство / Под ред. Мамаева Н.Н. – СпецЛит, 2019. – 639 с.
  65. Интенсивная терапия. Национальное руководство / Под ред. Гельфанда Б.Р., Заболотских И.Б. – ГЭОТАР-Медиа, 2019. – 928 с.
  66. Клиническая интерпретация рентгенограммы легких / Дарби М. и др.; Пер. с англ.; Под ред. В.Н. Трояна. – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 216 с.
  67. Неотложная кардиология / Джанашия П.Х., Шевченко Н.М., Олишевко С.В. – Бином, 2020. – 288 с.
  68. Нефрология. Клинические рекомендации / Под ред. Е.М. Шилова, А.В. Смирнова, Козловской Н.Л. – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 856 с.
  69. Основы реаниматологии / Сумин С.А., Окунская Т.В. – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 768 с.
  70. Пульмонология. Национальное руководство / Под ред. А.Г. Чучалина – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 768 с.
  71. Эндокринология: учебник для студентов высших мед. учеб. заведений / [П. Н. Боднар, Г. П. Михальчишин, Ю. И. Комисаренко и др.]; под ред. проф. П.

- Н. Боднара. – изд. 2, перераб. и доп. – Вінниця: Нова Книга, 2016. – 488 с.
72. Эндокринология. Национальное руководство / Под ред. И.И. Дедова, Мельниченко Г.А. – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 832 с.
  73. Beck DL. New ACC Guidance on CVD Risk Reduction in Diabetes. Medscape Medical News. 2020 Aug 5. <https://www.medscape.com/viewarticle/935218>
  74. Bible KC, Kebebew E, Brierley J, et al. 2021 American Thyroid Association guidelines for management of patients with anaplastic thyroid cancer. *Thyroid*. 2021 Mar;31(3):337-386. Available at: <https://www.liebertpub.com/doi/10.1089/thy.2020.0944>.
  75. Boggs W. New Guideline Recommends Early Combination Therapy for Type 2 Diabetes. Reuters Health Information. 2020 Sep <https://www.medscape.com/viewarticle/936669>
  76. Chapman MH, Thorburn D, Hirschfield GM, et al. British Society of Gastroenterology and UK- PSC guidelines for the diagnosis and management of primary sclerosing cholangitis. *Gut*. 2019 Aug;68(8):1356-1378. <https://gut.bmj.com/content/68/8/1356>
  77. Cheung, A. K., Chang, T. I., Cushman, W. C., Furth, S. L., Hou, F. F., Ix, J. H., ... Mann, J. F. E. (2021). KDIGO 2021 Clinical Practice Guideline for the Management of Blood Pressure in Chronic Kidney Disease. *Kidney International*, 99(3), S1–S87. doi:10.1016/j.kint.2020.11.003
  78. Clinical Guidelines for Organ Transplantation from Deceased Donors (the Clinical Guidelines, The Transplantation Society of Australia and New Zealand), 2021. Available from: <https://tsanz.com.au/guidelinesethics-documents/organallocationguidelines.htm>
  79. Doyle-Delgado K, Chamberlain JJ, Shubrook JH, Skolnik N, Trujillo J. Pharmacologic Approaches to Glycemic Treatment of Type 2 Diabetes: Synopsis of the 2020 American Diabetes Association's Standards of Medical Care in Diabetes Clinical Guideline. *Ann Intern Med*. 2020 Sep 1. <https://www.acpjournals.org/doi/10.7326/M20-2470>
  80. EASL Clinical Practice Guidelines for the management of patients with decompensated cirrhosis. *J Hepatol*. 2018 Apr 10. [https://www.journal-of-hepatology.eu/article/S0168-8278\(18\)31966-4/fulltext](https://www.journal-of-hepatology.eu/article/S0168-8278(18)31966-4/fulltext)
  81. European Association for the Study of the Liver. ASL Clinical Practice Guidelines on non-invasive tests for evaluation of liver disease severity and prognosis – 2021 update. *J Hepatol*. 2021 Sep;75(3):659-689 <https://doi.org/10.1016/j.jhep.2021.05.025>
  82. Feuerstein, Joseph D. Chachu, Karen et al. AGA Clinical Practice Guidelines on the Management of Moderate to Severe Ulcerative Colitis. *Gastroenterology*, Volume 158, Issue 5, 1450 – 1461. <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2020.01.006>
  83. Guidelines for the Diagnostic Cross Sectional Imaging and Severity Scoring of Chronic Pancreatitis. Working Group for the International Consensus Guidelines for Chronic Pancreatitis. *Pancreatology*. 2018 Oct.18(7):764- [https://www.pancreatology.net/article/S1424-3903\(18\)30662-8/fulltext](https://www.pancreatology.net/article/S1424-3903(18)30662-8/fulltext)
  84. Ikizler, T. A., Burrowes, J. D., Byham-Gray, L. D., Campbell, K. L., Carrero, J.-J.,

- Chan, W., ... Cuppari, L. (2020). KDOQI Clinical Practice Guideline for Nutrition in CKD: 2020 Update. *American Journal of Kidney Diseases*, 76(3), S1–S107. doi:10.1053/j.ajkd.2020.05.006
85. J.R. Garber, E. Papini, A. Frasoldati et al., American Association of Clinical Endocrinology And Associazione Medici Endocrinologi Thyroid Nodule Algorithmic Tool, *Endocrine Practice* 2021; 27
https://doi.org/10.1016/j.eprac.2021.04.007
86. KDIGO 2021 Clinical Practice Guideline for the Management of Glomerular Diseases. *Kidney Int.* 2021 Oct;100(4S):S1-S276. doi:10.1016/j.kint.2021.05.021.
87. Ko CW, Siddique SM, Patel A, et al. AGA Clinical Practice Guidelines on the Gastrointestinal Evaluation of Iron Deficiency Anemia. *Gastroenterology*. 2020 Sep;159(3):1085-1094. Available at: [https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085\(20\)34847-2/fulltext?referrer=https%3A%2F%2Fpubmed.ncbi.nlm.nih.gov%2F32810434%2F](https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085(20)34847-2/fulltext?referrer=https%3A%2F%2Fpubmed.ncbi.nlm.nih.gov%2F32810434%2F)
88. Konstantinides SV and Meyer G. The 2019 ESC Guidelines on the Diagnosis and Management of Acute Pulmonary Embolism. *Eur Heart J.* 2019 Nov 1; 40(42):3453-3455. <https://academic.oup.com/eurheartj/article/40/42/3453/5614478>
89. Lamb CA, Kennedy NA, Raine T, et al. British Society of Gastroenterology consensus guidelines on the management of inflammatory bowel disease in adults. *Gut.* 2019 Sep 27. <https://gut.bmj.com/content/early/2019/09/27/gutjnl-2019-318484#DC1>.
90. Oakland K, Chadwick G, East JE, et al. Diagnosis and management of acute lower gastrointestinal bleeding: guidelines from the British Society of Gastroenterology. *Gut.* 2019 Feb 12. <https://gut.bmj.com/content/early/2019/02/21/gutjnl-2018-317807.long>.
91. Pass W. AGA Releases Iron-Deficiency Anemia Guideline. *Medscape Medical News.* WebMD Inc. August 26, 2020. <https://www.medscape.com/viewarticle/936357>
92. Su G, Ko C, Bercik P, et al. AGA Clinical Practice Guidelines. Probiotics for Gastrointestinal Diseases. *Gastroenterology*. 2020 June. [https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085\(20\)34729-6/pdf?referrer=https%3A%2F%2Fpubmed.ncbi.nlm.nih.gov%2F32531291%2F](https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085(20)34729-6/pdf?referrer=https%3A%2F%2Fpubmed.ncbi.nlm.nih.gov%2F32531291%2F)

Додаткова література

1. Губергріц Н. Б. Хронічні гепатити та цирози печінки: навч. посібник / Н. Б. Губергріц, Н. В. Харченко. – Кіровоград: ПОЛІУМ, 2015. – 288 с.
2. Клініко-діагностичне значення імунологічних тестів при ревматичних хворобах. Навчальний посібник / За ред. В.М. Коваленка, Н.М. Шуби – К., Прометей, 2017. – 105 с.
3. Нариси клінічної пульмонології / Під ред. В.К. Гаврисюка. – Київ, 2016. –

336 с.

4. Хронічне обструктивне захворювання легень: нові відтинки проблеми / Ю. І. Фещенко, Ю. Б. Чайковський, М. М. Островський [та ін.]. – Івано-Франківськ: СІМІК, 2016. – 400 с.
5. Актуальные вопросы клинической пульмонологии. Учебно-методическое пособие / Скворцов В.В., Тумаренко А.В. – СпецЛит, 2020. – 95 с.
6. Болезни миокарда и перикарда. От синдромов к диагнозу и лечению / Благова О.В. – ГЭОТАР-Медиа, 2019. – 884 с.
7. Болезни пищевода / Маев И.В., Бусарова Г.А., Андреев Д.Н. – ГЭОТАР-Медиа, 2019. – 648 с.
8. Клиническая интерпретация рентгенограммы легких / Дарби М. и др.; Пер. с англ.; Под ред. В.Н. Трояна. – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 216 с.
9. Клиническая ревматология. Краткий курс / Скворцов В.В., Тумаренко А.В. – СпецЛит, 2019. – 190 с.
10. Клиническая электрокардиография / Циммерман Ф.; Пер. с англ. В.Н. Хирманова – Бином, 2020. – 424 с.
11. Спирометрия. Руководство для врачей / Стручков П.В., Дроздов Д.В., Лукина О.Ф. и др. – ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 112 с.
12. Эхокардиография. Методика и количественная оценка / Новиков В.И., Новикова Т.Н. – МЕДпресс-информ, 2020. – 120 с.
13. ACG Clinical Guideline: Treatment of Helicobacter pylori Infection / W.D. Chey, G.I. Leontiadis, C.W. Howden [et al.] // Am. J. Gastroenterol. – 2017. – Vol. 112(2). – P. 212-239.
14. AMA (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>
15. American Academy of Family Physicians <http://www.aafp.org/home.html>
16. American College of Cardiology <http://www.acc.org/>
17. American College of Emergency Physicians <https://www.acep.org/>
18. American Diabetes Association Standards of Medical Care in Diabetes // Diabetes Care. – 2017. – Vol. 40(Suppl. 1): S1-132.
19. American Heart Association <http://news.heart.org/>
20. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>
21. Brain Trauma Foundation (BTF) <https://www.braintrauma.org/http://www.trauma.org/>
22. Eastern Association for the Surgery of Trauma <https://www.east.org/>
23. 2017 ESC Guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation: The Task Force for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation of the European Society of Cardiology (ESC) / B. Ibanez, S. James, S. Aqewall [et al.] // Eur. Heart J. – 2018. – Vol. 39(2). – P. 119-177.
24. European Society of Cardiology <http://www.escardio.org/>
25. Global strategy for asthma management and prevention (2017 Update). Режим доступа: <http://ginasthma.org>.
26. Hess M.W. The 2017 Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease Report and Practice Implications for the Respiratory Therapist / M.W. Hess //

- Respir. Care. – 2017. – Vol. 62(11). – P. 1492-1500.
27. International Diabetes Federation. Clinical Practice Recommendations for Managing Type 2 Diabetes in Primary Care – 2017. Режим доступа: www.idf.org/managing-type2-diabetes
  28. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
  29. National Comprehensive Cancer Network <https://www.nccn.org/>
  30. NICE guideline: Non-alcoholic fatty liver disease (NAFLD): assessment and management – 2016. Режим доступа: www.nice.org.uk/guidance/ng49
  31. Prevention, Detection, Evaluation, and Management of High Blood Pressure in Adults / A.S. Cifu, A.M. Davis // JAMA. – 2017. – Vol. 318(21). – P. 2132-2134.
  32. SEMDSA 2017 Guidelines for the Management of Type 2 diabetes mellitus // JEMDSA. – 2017. – Vol. 22(Suppl. 1): S1-S196.
  33. The Association of the Scientific Medical Societies in Germany <http://www.awmf.org>
  34. The 2017 Clinical Practice Guideline for High Blood Pressure / P.K. Whelton, R.M. Carey // JAMA. – 2017. – Vol. 318(21). – P. 2073-2074.
  35. The European Society for Emergency Medicine <https://www.eusem.org/>
  36. The French National Authority for Health <http://www.has-sante.fr/>
  37. The National Association of Emergency Medical Technicians (NAEMT) <http://www.naemt.org/>